Ազգ
Azg armenian daily
6 ՄԱՅԻՍ 1999 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 82 (1827)

Աշխարհում ՆԱՏՕ-ակենտրոն մոդել է ստեղծվում, տրտնջում է Պրիմակովը

ՄՈՍԿՎԱ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ռուսաստանի վարչապետ Ե. Պրիմակովը «Կոմսոմոլսկայա գազետա» թերթին տված հարցազրույցում նշել է, որ մինչեւ հոգու խորքը վրդովված է այն բանից, ինչ կատարվում է Հարավսլավիայում։ «Այն, ինչ կատարվում է այնտեղ, իսկական հանցագործություն է», ասել է նա ու ավելացրել. «Հարավսլավիայի բարբարոսական ռմբակոծությունները, ըստ էության, նատօակենտրոն մոդելի կայացում են նշանակում»։

Բացի այդ, Պրիմակովը կրկին հավաստիացրել է, որ մտադիր չէ մասնակցել նախագահական ընտրություններին, որպես երկրի նախագահի թեկնածու։ Վարչապետը հայտարարել է նաեւ, որ պատրաստ կլինի, երբ կառավարությունից հեռացվեն առաջին փոխվարչապետ Մասլյուկովը եւ փոխվարչապետ Կուլիկը։

ԱՍՈՒԼԻՍ

Նախագահի պատրոնն այսօր լավ պատրոն չէ

Խոստովանից Ռոբերտ Քոչարյանն իր պաշտոնավարությունից մեկ տարի անց

ՆԱԻՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

«5-7 տարի հետո կլինի բավականին լավ պատրոն։ Ժողովուրդը լավ կապրի, բոլոր պրոբլեմները չեն կարող նախագահի հետ», լրագրեց նախագահը։ Իրատեսությունից թե համեստությունից ծնված այս գնահատականը հնչեց ի պատասխան «Ռեսպուբլիկա Արմենիայի» թղթակցի հարցին, թե Հայաստանում Ռոբերտ Քոչարյանին փորձում են դարձնել նշավակ եւ մեղավորն ու պատասխանատուն տեղի ունեցող բոլոր իրադարձությունների, այս կերպ փորձելով կրկնել Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախադեպը։ Ռոբերտ Քոչարյանը համոզված է, որ Հայաստանում դե ֆակտո կայացել է իշխանության բաժանումը երեք թեւերի, բայց հասարակությունը դեռեւս չի գիտակցում դա։ Նա Հայաստանի ազգային անվտանգության խնդիր համարեց հասարակական գիտակցության մեջ հետեւյալ գաղափարի ամրակայումը՝ նախագահն ամեն ինչի պատասխանատուն չէ։ Երբ շարունակվի բացակայել այս ըմբռնումը, յուրաքանչյուր հաջորդ նախագահ կդառնա նշավակ ու թիրախ, եւ կասասանվի իշխանության կայունությունը, համոզված է Ռոբերտ Քոչարյանը։

«Մեկ տարի անց» վիտական վերտառությամբ գեղեցիկ մի գրքույկ էր սպասում լրագրողներին Ռոբերտ Քոչարյանի ասուլիսից առաջ. այս գրքույկը նախընտրական ծրագրի եւ խոստումների իրականացման մեկ տարվա արդյունքների ծաղկաքաղն էր։ Ռոբերտ Քոչարյանի ստորագրությամբ սիրելի հայրենակիցներին ուղղված կոչում ամրագրված էր. «Մեր տնտեսության համար ծանր այս անցնող տարում մեզ հաջողվեց բավական հուսադրող արդյունքներ արձանագրել եւ նախադրյալներ ստեղծել հետագա առաջընթացի համար»։ Նախագահը կարծում է, որ մեր առաջընթացի խոչընդոտը համաշխարհային տնտեսության, ի մասնավորի՝ Ռուսաստանում առաջացած ճգնաժամն է։

Տես ▸ էջ 3

Հիմք ընդունելով տնտեսության զարգացման հեռանկարները

ՀՌԱԿ նախընտրական պլատֆորմը ներկայացվեց հանրությանը

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

Ինչպես նախապես հայտարարված էր, մայիսի 5-ին Թեքեյան կենտրոնում տեղի ունեցավ Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության նախաձեռնած միջոցառումը, ուր հանրությանն ու լրատվամիջոցներին ներկայացվեցին Ազգային ժողովի 1999 թ. ընտրությունների ՀՌԱԿ նախընտրական պլատֆորմի հիմնադրույթները եւ հայտարարվեց նույն շենքում տեղակայված խորհրդակցական կենտրոնի բացման մասին։ Քանի որ ատենապետ Հարություն Կարապետյանը հարգելի պատճառով բացակայում էր, հիմնադրույթները ներկայացրեց համաատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը։ Վերջինս նշեց, որ պլատֆորմը ներառող գրքույկում բացակայում է «Ազգային միասնություն» բաժինը՝ Հայրենիք-Սփյուռք հարաբերությունների եւ ժողովրդի ներքին միասնականության վերաբերյալ կուսակցության տեսակետները պարունակող, սակայն «Ազգի» այսօրվա համարում կիրառարակվի պլատֆորմն ամբողջությամբ։

Արտաքին քաղաքականությանն առնչվող բաժնի կապակցությամբ պրն Միրզախանյանը համառոտ անդրադարձավ արդեն տագնապ հարուցող մի քանի ռազմական դաշինքների ստեղծմանը, ինչպիսիք են Ադրբեջան-Թուրքիա դաշինքը, ինչպես նաեւ առայժմ «տնտեսական համագործակցություն» անվամբ քողարկված Ադրբեջանի, Թուրքիայի եւ Վրաստանի դաշինքը, Թուրքիա-Իսրայել հարաբերությունները։ Ի եզրահանգումն՝ չափազանց կարեւոր նշանակություն տրվեց Հայաստանում ռուսաստանյան ռազմական ուժերի ներկայությանը։ Ատենապետը նշեց, որ ներկայիս խորհրդարանն իր գործունեության ընթացքում այդպես էլ խորությամբ չանդրադարձավ արտաքին քաղաքականության այսօրինակ խնդիրներին։

ԲՐՅՈՒՍԵԼ

Քլինթոնը վճռական է շարունակելու ռմբակոծումները

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ԱՄՆ նախագահ Բ. Քլինթոնը այսօր կարճատեւ աշխատանքային այց է կատարել ՆԱՏՕ-ի Բրյուսելում գտնվող կենտրոնակայանը։ Այս հանդիպումը դռնփակ է եղել, սակայն, այդուհանդերձ, մամուլի միջոցներին հայտնի է դարձել, որ քննարկվել են Հարավսլավիայում ՆԱՏՕ-ի ռազմական գործողության ընթացքը եւ նրա հեռանկարները։ ՆԱՏՕ-ի ղեկավարությունը հայտնել է, որ իրենք հաջողություններ ունեն եւ մտադիր են շարունակել ռմբակոծությունները այնքան ժամանակ, մինչեւ ՀԱԴ նախագահ Ս. Միլոշեւիչը կընդունի Կոսովոյից հարավսլավական զորքերի եւ հատուկ ոստիկանության դուրս բերման եւ այնտեղ ՆԱՏՕ-ի հրամանատարությամբ կամ ՆԱՏՕ-ի ուժերի գերակշիռ մասնակցությամբ միջազգային խաղաղարար զորքեր տեղակայելու պահանջը։ Ուշադրություն է դարձվել նաեւ Կոսովոյի ճգնաժամի հաղթահարմանն ուղղված դիվանագիտական ջանքերին, այդ թվում եւ ՌԴ նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ Վ. Չեռնոմիրդինի Վաշինգտոնում եւ Նյու Յորքում ունեցած առաքելության արդյունքներին։

Բրյուսելից ԱՄՆ-ի նախագահը մեկնել է Գերմանիա, որտեղ ամերիկյան ռազմաբազաներից մեկում եւ լույս ունենալով ամերիկյան օդաչուների առջեւ՝ հայտարարել է, որ ռմբակոծությունները շարունակվելու են, մինչեւ Բելգրադը կհամաձայնվի ՆԱՏՕ-ի կողմից առաջադրված 5 պահանջներին։ Քլինթոնը հանցագործություն է համարել Կոսովոյում Միլոշեւիչի վարած էթնիկական զտումների քաղաքականությունը։ «Մենք պետք է պայքարենք դրա դեմ եւ կպայքարենք», հայտարարել է նա։

Մոլդովայում թթվային անձրեւներ

ՔԻՇՆԵՎ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Մոլդովան իր վրա զգաց հարավսլավական ողբերգության էկոլոգիական հետեւանքները։ Հարավսլավական քիմիական եւ դեղագործական ձեռնարկությունների ռմբակոծություններից հետո Մոլդովայի վրա սկսել են թթվային անձրեւներ տեղալ։

Սերբերը ՆԱՏՕ-ի 2 ինքնաթիռ են խփել

ԲԵԼԳՐԱԴ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Անցած օրվա ընթացքում, ըստ պաշտոնական տվյալների, հարավսլավական ՀՕՊ ուժերը ՆԱՏՕ-ի 2 ինքնաթիռ են խփել։ Դրանցից մեկը կործանվել է տեղական ժամանակով կեսգիշերին մոտ Բոսնիային սահմանակից Բայնաբաշտա քաղաքի մերձակայքում, երկրորդը՝ երեքշաբթի օրը՝ Վալեւո քաղաքի վրա։ Օդաչուների ճակատագրի մասին առայժմ ոչինչ չի հաղորդվել։ Միաժամանակ ՆԱՏՕ-ն հերքել է Բայնաբաշտա քաղաքի վրա Ապաչիի ինքնաթիռի կործանման մասին հարավսլավական «Տանյուգ» գործակալության հաղորդումը։ ՆԱՏՕ-ի մամլո ծառայությունը հայտարարել է, որ այս գիշեր Ապաչիի ինքնաթիռներից եւ ոչ մեկը չի խփվել։ Մայիսի 5-ի գիշերը, ՆԱՏՕ-ի ռազմարշավի սկզբից ի վեր, թվով 43-րդ ռմբակոծության ընթացքում, Ապաչիի ինքնաթիռները ռումբեր եւ հրթիռներ են նետել Սերբիայի տարածքի, հիմնականում նրա հարավային շրջանների վրա։ Զոհերի եւ ավերածությունների մասին չի հաղորդվում։

ԿԱՆԱԴԱՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼ

Թուրքիան եւ Ֆրանսիան հրթիռների վաճառքի գաղտնի համաձայնագիր են ստորագրել

Համաձայնագիրը 10 տարով Թուրքիային Eryx տիպի հրթիռների արտադրությունն է արտոնում

Արդեն մոտ մի տարի Ֆրանսիայի խորհրդարանի որոշումը գոհունակության, հույսի եւ այնուհետեւ հուսախաբության զգացումներով համակեց ֆրանսահայությանը, նաեւ համայն հայությանը։ Մեղադրանքի վարանումների եւ ի վերջո Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչած Ազգային ժողովի օրինագիծը չքննարկելու որոշումը ֆրանսահայությանը ներքաշեց զորաշարժի, որին զորավիգ կանգնեցին նաեւ Ֆրանսիայի մի շարք քաղաքական գործիչներ։ Սակայն հստակ է, որ այդ տեւողության գործունեությունը մեր կամքից վեր շատ պատճառներով դատապարտված է անպտուղ մնալու։ Կանադայի դաշնակցային կառավարության կեցվածքի պատճառները նույնն են։ Հայկական ցեղասպանությունը ժխտող ֆրանսիական կառավարության դիրքի վերաբերյալ Jane's Defence Weekly շաբաթաթերթն իր մարտի 24-ի համարում հստակ բացատրական է հրատարակել։

Այս նախաբանով բացատրականը բարգմանաբար տպագրել է ՌԱԿ Կանադայի պաշտոնաթերթ «Տարագաղ» շաբաթաթերթն ապրիլի 26-ին։ Մենք ներկայացնում ենք արեւելահայերենի վերածված տեքստը չնչին կրճատումներով։

Տես ▸ էջ 2

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

ՀՈՒՆԿ ՊԼԱՏՖՈՐՄ

Հիմք ընդունելով տնտեսության զարգացման հեռանկարները

Սկիզբը էջ 1

Այնուհետեւ պրն Միրզախանյանը խոսեց Արցախի հիմնահարցի լուծման եւ ազգային բանակի հզորացման ճանապարհների մասին: Վերջին հարցի վերաբերյալ տեսակետը միանշանակ էր. զինծառայություն անցած կամ դրանից խուսափած լինելով պիտի որոշվեն քաղաքացու՝ աշխատանքով ապահովվելու հնարավորությունները, հասարակության ու պետության մեջ նրա գրաված դիրքը:

Ըստ պրն Միրզախանյանի՝ ՀՌԱԿ-ը մտադրված է տնտեսական այժմյան ճգնաժամից դուրս գալու հստակ ուղիներ: «Խորհրդային շրջանում նկատված հզոր արդյունաբերական զարգացման կրկնությունն այսօր ռեալ չէ», ասաց ատենապետը: ՀՌԱԿ-ը որպես տնտեսության առաջընթացի ծրագիրս եւ հեռանկարային ուղի է ընդունում փոքր եւ միջին բիզնեսի զարգացումը: Այս կապակցությամբ մեկ անգամ եւս հիշատակվեց երկու ձեռնարկությունների առաջիկա բացումը Երեւանում եւ Գյումրիում, իսկ հիմնադիրները ՌԱԿ-ը ներկայացնող սփյուռքահայ երկու գործարարներ են: Վերը նշված կառույցներում կներգրավվի առայժմ 200 հոգիանոց աշխատակազմ, իսկ հետագայում՝ շատ ավելի:

Շոշափվեցին այլ հարցեր եւս. սոցիալական խնդիրներից մինչ կրթական եւ առողջապահական համակարգերում պետպատվերի վերացումը: Հատուկ ուշադրություն դարձվեց երկքաղաքացիության օրինականությունը Սահմանադրությունում ամրագրելու հրատապ հարցին, ինչպես նաեւ՝ մշակույթի դերը կարեւորող դրույթներին:

Հանդիպման ավարտին Ռուբեն Միրզախանյանը ներկաներին տեղեկացրեց, որ Թեքեյան կենտրոնում սպասվում են նախընտրական մի շարք միջոցառումներ գործարարների եւ մշակույթի գործիչների մասնակցությամբ: Վաղը տեղի կունենա Երվանդ Քոչարի արվեստին նվիրված միջոցառում: «Յունեսկոն 1999 թ. հայտարարել է Քոչարի անվան տարի», նշեց ատենապետը: Բացի այդ՝ Քոչարն էր, որ 1926-ին Փարիզում ստեղծեց Ռամկավար Ազատական կուսակցության զինանշանը:

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության ընտրարշավին էր նվիրված ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղար Սերգեյ Բադալյանի եւ կուսակցության մյուս ղեկավարների մամլո ասուլիսը մայիսի 5-ին:

Ինչպես նշեց Ս. Բադալյանը, Հանար է, եւ «մենք ժողովրդին ասում էինք հանգիստ վերցրեք ամեն ինչ, ինչ տալիս են, քանի որ դա գողացվել է ձեզնից»:

Նա նաեւ հայտնեց, որ մինչ օրս կոմունիստները նախընտրական քարոզչության համար ծախսել են 1000 դոլարից քիչ ավելի (600 գնահատում են որպես ընտրությունների նախօրյակին իրադրության ապակայունացման հաշվարկված քայլ: Ինչպես հայտարարեց Սերգեյ Բադալյանը, այդ քայլը նպատակ էր հետապնդում վարկաբեկել ընտրությունները հատկապես այն ժամանակ, երբ, ըստ նրա, հնարավորու-

ԱՍՈՒԼԻՍ

Ընտրապայքարի ընթացքը կոմունիստներին լավատեսություն է ներշնչում

յաստանի տարբեր շրջաններում մի շարք հանրահավաքներ եւ հանդիպումներ անցկացնելուց հետո իրենց մեջ համոզմունք է առաջացել, որ ժողովուրդը շրջաններում պաշտպանում է կոմկուսի առաջ քաշած ծրագիրը, ինչը կոմունիստներին թույլ կտա առաջին տեղը գրավել կուսակցական ցուցակներով (համամասնական ընտրակարգով) ընտրություններում:

Ինչ վերաբերում է «Միասնություն» դաշինքին առնչվող կանխատեսումներին, ապա, ըստ կոմկուսի առաջնորդի, այսօր ոչ մի կուսակցություն անգամ շանս չունի հավաքելու 70 տոկոսից ավելի ձայն, իսկ եթե հավաքի էլ, ապա «ցույց կտա, թե որքան ուժեղ է եղել ճնշումը»:

Ընտրապայքարի ընթացքում նկատված խախտումների շարքում Ս. Բադալյանը նշեց.

- փոխանակման համար կուտակված մեծ թվով անձնագրեր (Կապան),
- նույն տեղում իսկական ծառայության մեջ գտնվող զինծառայողների ցուցակների բացակայություն,
- Գորիսում սպառնալիքներ եւ ճնշում թեկնածուի նկատմամբ,
- ընտրողների համասարած կաշառում շաքարի, բենզինի, բրնձի բաշխմամբ եւ այլն:

Ցավոք, նշեց Բադալյանը, ընտրակաշառքի բաշխման փաստերն ապացուցել գործնականորեն անհ-

ազգային հեռուստատեսության եթերային ժամանակի համար, 480 ռադիոեթերի համար) եւ մտադիր են նաեւ մի քանի պլակատ թողարկել:

ԿԸՀ-ի եւ մարզային ընտրական հանձնաժողովների ձեւավորման հարցի առնչությամբ հայ կոմունիստների առաջնորդը գոհունակություն հայտնեց, որ դա կատարվել է կոմունիստների պաշտպանած սկզբունքով՝ ընտրական հանձնաժողովների երեք գլխավոր պաշտոններում կառավարության մեկ ներկայացուցչից ոչ ավելի:

Կոմունիստները ՀՀՇ վարչության նախագահ, ՀՀ ԱԺ պատգամավոր Վանո Սիրադեղյանի վերադարձը

թյուն է ստեղծվել իրականացնելու ազատ եւ արդար ընտրություններ: Ըստ նրա, «հասկանալի էր, որ Սիրադեղյանի վերադարձին կհաջորդի նրա ձերբակալությունը»: Տվյալ իրավիճակը, կոմունիստների առաջնորդի կարծիքով, ունի «քաղաքական շոուի տարր» եւ կարող է սրել առանց այդ էլ անկայուն իրավիճակը իշխանության վերին շերտերում՝ օգտագործելով առկա հակասությունները:

Սերգեյ Բադալյանն ընդգծեց, որ Վանո Սիրադեղյանի առաջադրումը ԱԺ թեկնածու անթույլատրելի էր, բայց քանի որ դա արդեն կատարվել է, ապա նրա ճակատագիրը «պետք է որոշի օրենքը»:

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆ

200 հազար արտագնա աշխատող Հայաստանից

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Մեր ունեցած տվյալներով, Հայաստանից աշխատանքի տեղավորման նպատակով վերջին տարիներին հեռացել են մոտ 200 հազար քաղաքացիներ, որոնք ներկայումս աշխատում են Ռուսաստանում եւ այլ երկրներում»: Այս մասին մայիսի 5-ին մամլո ասուլիսում հայտնեց վերջերս հիմնված «Արտագնա աշխատողների միություն» հասարակական կազմակերպության նախագահ Մուշեղ Շահինյանը: Ըստ նրա, տնտեսական միգրանտների իրական թիվը շատ ավելի մեծ է այդ թվից, որովհետեւ նրանց որոշակի մասը արդեն փոխել է իր քաղաքացիությունը:

Նա խիստ քննադատեց հարկերի եւ բանկային համակարգի գործունեության բնագավառում Հայաստանում ընդունված օրենքները, որոնք, նրա կարծիքով, պատճառ դարձան երկրից մարդկանց մեծ արտահոսքին: Ըստ պրն. Շահինյանի, ամեն տարի արտասահմանում աշխատող իր քաղաքացիներից Հայաստան է մուտք գործում մոտ 500 մլն. ԱՄՆ դոլար: Սակայն, չափազանց զգաստացնող է այն, որ Հայաստան ներմուծվող գումարները ենթակա են հարկման, ինչը պայմաններ է ստեղծում դրանց գաղտնի ներմուծման համար: Մ. Շահինյանը նշեց փողի փոխադրումը լեգալացնող մեխանիզմների ստեղծման անհրաժեշտությունը:

Կազմակերպության հիմնական խնդիրներն են՝ արտագնա աշխատանքի մեկնած մարդկանց իրավունքների պաշտպանությունը, հայկական դեսպանատներին կից համապատասխան իրավաբանական կոնսուլտացիաների ստեղծումը, այլ երկրներում աշխատուժի պահանջարկի ուսումնասիրությունների իրականացումը եւ այլն:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ազգային ժողովի 75 մեծամասնական տեղերի համար պայքարը շարունակում են 718 թեկնածուներ

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Առաջիկա խորհրդարանական ընտրություններին մեծամասնական ընտրակարգով Երեւանի 25 ընտրատարածքներից ընտրվելու համար մայիսի 5-ի դրությամբ պայքարում են ընդհանուր թվով 210 թեկնածուներ: Ինչպես «Նոյյան տապանի» թղթակցը տեղեկացավ Երեւանի ՄԸՀ նախագահի տեղակալ Արսեն Մովսիսյանից, ինքնաբացարկ է հայտնել թիվ 8 ընտրատարածքում գրանցված Քրիստափոր Սահակյանը: Գրանցումը մերժված 4 անձանցից 2-ը՝ Գրիգոր Ասատրյանը (թիվ 11 ընտրատարածք) եւ Լարիսա Համբարձումյանը (թիվ 20 ընտրատարածք), դատական կարգով բողոքարկել են ՄԸՀ-ի որոշումը եւ գրանցվել որպես պատգամավորության թեկնածու: Հանրապետության 75 ընտրատարածքներում ընտրապայքարը շարունակում է 718 թեկնածու: Գրանցումից հետո ինքնաբացարկ է հայտնել Լոռու մարզի թիվ 51 ընտրատարածքից Ռաֆիկ Այվազյանը: Արարատի, Արագածոտնի եւ Տավուշի ՄԸՀ-ների կողմից որպես պատգամավորության թեկնածու գրանցվելու մերժում ստացածներից 4-ը այնուհետեւ գրանցվել են, որոնցից 3-ը՝ առաջին ատյանի դատարանների եւ մեկը՝ ԿԸՀ-ի որոշմամբ:

Երկու երիտասարդներ կմասնակցեն անգլիախոսների միջազգային մրցույթին

Հայաստանի անգլիախոսների միությունը մարտ ամսին անցկացրեց անգլիախոսների համահայաստանյան հրապարակախոսական մրցույթ՝ «Ո՞ւմ հազարամյակն է սա» թեմայով: Մրցույթի առաջին երկու տեղերում հաղթող ճանաչվածներն ուսանողներ են: Արմեն Այվազյանը սովորում է Բրյուսովի անվան ինստիտուտի 4-րդ կուրսում, իսկ Խաչատուր Ադումյանը՝ ԵՊՀ-ի միջազգային հարաբերությունների ֆակուլտետի 2-րդ կուրսում: Էյչ-Էս-Բի-Սի բանկը եւ Հայաստանում բրիտանական դեսպանատունն այս տարի եւս հովանավորում են երկու երիտասարդների մասնակցությունը մայիսի 10-16-ը Լոնդոնում կայանալիք Անգլիախոսների միության միջազգային հռետորական եզրափակիչ մրցույթին: Մայիսի 5-ին Էյչ-Էս-Բի-Սի բանկի դահլիճում հաղթողների համար կազմակերպված ընդունելության ժամանակ բանկի գործադիր տնօրեն Ջերեմի Հանթը եւ փոխդեսպանը Անգլիախոսների միության ներկայացուցչին հանձնեցին հովանավորչական գումարը՝ 2158 դոլարին համարժեք չեկ:

Ս. Պ.

Թուրքիան եւ Ֆրանսիան հրթիռների վաճառքի գաղտնի համաձայնագիր են ստորագրել

Սկիզբը էջ 1

Թուրքիան եւ Ֆրանսիան անցյալ հուլիսին հուշագիր են ստորագրել Eryx-ների համատեղ արտադրության համար: Սակայն նկատի ունենալով Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի մայիսին որդեգրած օրինագիծը, որը ճանաչում էր Թուրքիայի պատասխանատվությունը 1915 թ. Հայոց ցեղասպանության առնչությամբ, հրթիռների վաճառքը գաղտնի է պահվել: Այս մասին ասել է Ֆրանսիայի պաշտպանության նախարարության մի պաշտոնյա:

Ցեղասպանության մեղադրանքը նախաշինք համարելով, Թուրքիան ջնջեց Eryx-ների հուշագրի ստորագրությունը, որը նախատեսված էր անցյալ հունիսին կայացած Փարիզի Air Show-ում: Թուրքիան Ֆրանսիային նաեւ սպառնաց չեղյալ համարել զենքերի գնման համաձայնագրերը, եթե Ֆրանսիայի Սենատը վավերացնի ԱԺ ընդունած ցեղասպանության օրինագիծը:

Թուրքիան հասկացրեց Ֆրանսիային, որ Eryx-ներից զատ, նաեւ 4 միլիարդ դոլար արժողությամբ Eurocopter Tiger մակնիշի 150 ռազմական ուղղաթիռների, ինչպես նաեւ Giat-ի առաջարկով Leclers տանկեր գնելուց կհրաժարվի:

Որ Թուրքիան, հակառակ իր պաշտոնական կեցվածքին, ստորագրել է Eryx-ների հուշագիրը, բացահայտվեց այն ժամանակ, երբ Ֆրանսիայի կառավարությունը հայտարարեց, որ Սենատը չի քննարկի ԱԺ օրինագիծը: Արտաքին գործերի նախարար Հյուբեր Վեդրինն ասաց, որ կառավարությունը որոշել է ցեղասպանության օրինագիծը չներկայացնել Սենատի քննարկմանը: Քանի որ օրինագիծն առանց Սենատի հավանության հնարավոր չէ որպես օրենք գործադրել, հետեւաբար ամբողջապես չեղյալ պիտի համարվի:

Վեդրինն ընդունեց, որ Ֆրանսիայի քայլը պայմանավորված էր Թուրքիայի արտահայտած զայրույթով: Նա Սենատի արտաքին հարաբերությունների հանձնախմբին նաեւ հայտնեց, թե վախենում է, որ «օրինագծի որդեգրումը Թուրքիայի մենաշիրական ազգայնականությամբ առաջնորդվողների համար առիթ է՝ հրաժարվելու առաջադիմությունից»:

Այժմ պարզվեց, որ Թուրքիայի սպառնալիքը Tiger ռազմական ուղղաթիռների վերաբերյալ կեղծ է: Անցյալ ամիս Անկարան ներառեց Tiger-ները հինգ ուղղաթիռների ցանկում՝ որպես նախավավերացում ռազմական ուղղաթիռների համաձայնագրի: Իրականում, ըստ Eurocopter-ի, այդ համաձայնության վավերացումը երբեք էլ ջնջված չի եղել:

«Թուրքական իշխանությունների հետ երկխոսությունը Հայկական հարցի պատճառով ընդհատված չի եղել. Jane's Defence Weekly-ին հայտնեց Eurocopter-ի խոսնակ Jean-Louis Espes-ը, միայն նրանց միջեւ հաղորդակցությունը նվազեց»:

Jane's Defence Weekly-ն տեղեկացել է, որ Թուրքիան եւ Ֆրանսիան անցյալ տարվա վերջերին 450 մլն դոլար արժողությամբ զենքերի գաղտնի համաձայնագիր են ստորագրել: Ըստ պայմանագրի, Ֆրանսիան թուրքական բանակին պիտի մատակարարի 10000 Aerospatiale Eryx 600 մ տարողությամբ հակատանկային հրթիռներ, հակառակ Անկարայի բոլոր այն հավաստիացումների, թե Փարիզի հետ զենքի վաճառքի մասին բոլոր խոսակցությունները սառեցված են Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի որոշման պատճառով:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Սկիզբը էջ 1

Երբ անկուսակցական նախագահն ունի կուսակցությունների կարիքը

Մայիսի 30-ին ԱԺ խորհրդարանական ընտրություններն են, «Ազգ» օրաթերթը հիշեցրեց Ռոբերտ Քոչարյանին, որ իր նախընտրական կարգախոսն էր. «Իմ կուսակցությունը իմ ժողովուրդն է»: Այսօր իշխանության տարբեր կառուցվածքներ ստեղծել են իրենց կուսակցությունները սկսյալ վարչապետից, եւ մասնակցում են ընտրարշավին: Որոշ վերլու-

եւ որքան էլ նախագահն առաջարկում էր կառավարության փոփոխության վերաբերյալ քիչ արտահայտվել, այնուհանդերձ նա գնահատական տվեց Արմեն Դարբինյանին իբրեւ լավ տնտեսվարի, նվիրված աշխատողի, որը վախկոտ մարդ չէ եւ կարող է ասել այն, ինչ մտածում է:

Քաղաքականությունը բոլորի մոտ չէ, որ ստացվում է

Քաղաքական գործի՞չ է Արմեն Դարբինյանը, «Երեւան» տեղեկատվական կենտրոնի հարցին Ռոբերտս

Ո՞ւմ են Հայաստանում Քրիստոսի տեղ դիմավորում

Երբ լրագրողներից մեկը հարցրեց, թե ավելորդ լարվածություն չի՞ ստեղծի արդյոք Վանո Սիրադեղյանի ձերբակալումը, Ռոբերտ Քոչարյանը պատասխանեց. «Իսկ չե՞ք կարծում, թե նրան չձերբակալելն ավելորդ լարվածություն չէր ստեղծի»: Նա հիշեցրեց Վանո Սիրադեղյանի ՆԳ նախարար լինելու ժամանակները, երբ մարդկանց տարիներով պահում էին մեկուսարաններում. «Պետք է հիշեցնել դրա մասին... Քրիստոսի՞ն եմ դիմավորում»:

ԱՍՈՒԼԻՍ

Նախագահի պաշտոնն այսօր լավ պաշտոն չէ

Խոստովանեց Ռոբերտ Քոչարյանն իր պաշտոնավարությունից մեկ տարի անց

ծաբանների կարծիքով, նախագահը դիտորդի կարգավիճակով է հետեւում քաղաքական դաշտի վերաձեւմանը: Ռոբերտ Քոչարյանը միանշանակ էր. «Ես ընտրություններին հետեւելու եմ նախագահի կարգավիճակով»: Նա ընդգծեց, որ չի ստեղծել եւ չի ստեղծելու իր կուսակցությունը, բայց ոչ այն պատճառով, որ ի վիճակի չէ, այլ որովհետեւ դա կլիներ իր ընտրողներին տրված խոստում-կարգախոսի խախտումը: Նախագահը միաժամանակ փաստեց, որ ինքն ունի համակրանքներ տարբեր կուսակցությունների հանդեպ, իսկ ավելի ուշ ավելացրեց, որ անկուսակցական նախագահն, իհարկե, ունի կուսակցությունների աջակցության կարիք. «Այսօր կուսակցությունների ակտիվ մասնակցությամբ է ձեւավորվում խորհրդարանը, եւ եթե խորհրդարանի եւ կառավարության միջեւ չլինի համապատասխան համագործակցություն, ապա երկիրն անընդհատ կկանգնի ցնցումների առաջ: Այո, այդ աջակցության կարիքը ես ունեմ եւ առանց այդ աջակցության շատ դժվար կլինի նախագահի համար»: Ռոբերտ Քոչարյանին առաջարկվեց մանրամասնել իր քաղաքական համակրանքները: Նախագահը նշեց երկու կուսակցություն՝ «Միասնություն» միավորումը եւ ՀՅԴ-ն. «Առաջին հերթին դա «Միասնություն» բլոկն է, որի հետ ես համարում եմ, որ նաեւ շարունակվելու է մեր համագործակցությունը: Այսօր կա նաեւ Դաշնակցության հետ մեր համագործակցությունը»:

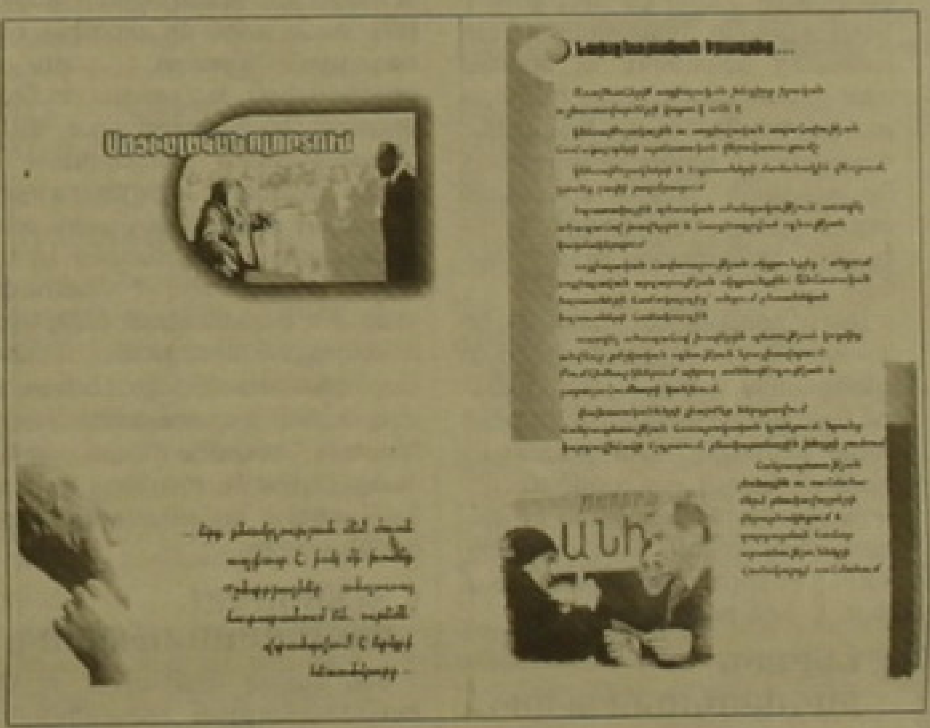

21 կուսակցություն-դաշինք մի քիչ շատ է Հայաստանի համար

Համոզված էր Ռոբերտ Քոչարյանը, բայց միաժամանակ իրատես. «Այս ընտրությունները տեղի են ունենալու մեկ փուլով, եւ այս հանգամանքը կարող է նաեւ անակնկալներ մատուցել մեզ, քանի որ որոշ տեղերում կարող են անցնել մարդիկ, որոնք երկրորդ փուլ անցնելու հնարավորություն չէին ունենա»: Նախագահը դիվանագիտորեն հրաժարվեց ապագա խորհրդարանում կուսակցությունների ներկայացվածության վերաբերյալ որեւէ կանխատեսում կատարելուց, ինչպես նաեւ կառավարության ապագա կազմի մասին խոսելուց: Բայց բոլոր այն հարցերին, թե ինչպես է ինքը վերաբերվում գործադիր իշխանության կառույցների կողմից կուսակցություններ ստեղծելուն եւ ընտրություններին մասնակցելուն, վճռական պատասխանեց. «Եթե ես վատ վերաբերվեի, չե՞ք կարծում, որ կասեի, թե պետք չէ մասնակցել»:

Վարչապետին վերաբերող հարցերը կազմում էին ասուլիսի պղպեղը.

Քոչարյանը պատասխանեց անկեղծ. Հայաստանում հասարակության կեսից ավելին իրեն քաղաքական գործիչ է համարում, բայց քաղաքականությունը կամ քաղաքականությամբ զբաղվելը «բոլորի մոտ չի ստացվում, կամ այնքան էլ հեշտ չի ստացվում: Ինձ մոտ եւս», ամփոփեց նա: Ներքին քաղաքականության ոլորտներից նախագահն անցում կատարեց Հայաստանի տնտեսական եւ արտաքին քաղաքական ուղեգծին: Նախագահը հայտնեց, որ կապիտալ շինարարության գծով լուրջ առաջընթաց կա: «Առավոտ» օրաթերթի թղթակիցը նախագահին առաջարկեց «Վստահել, բայց ստուգել»: Այսպես, եթե հանրապետությունում շինանյութերի, մասնավորապես ցեմենտի արտադրությունն աճում է ընդամենը 5,1 տոկոսով, իսկ կապիտալ շինարարությունը 20 եւ ավելի, ապա ծագում են արդար կասկածներ՝ ինչո՞վ եւ ինչպե՞ս են Հայաստանում իրականացնում կապիտալ շինարարությունը:

Վարկերի օգտագործման արդյունավետության վերաբերյալ նախագահն առաջարկեց նիհիլիզմով չվարակվել, թե բոլոր վարկերը անարդյունավետ են օգտագործվել: Այո, եղել են վարկեր, որ յուրացվել են, բայց չի կարելի նման գնահատականը տարածել բոլորի վրա: Վարկերը յուրացնողների մի մասը, ըստ նախագահի, բյուջե լուրջ գումարներ է վերադարձրել: Անցած մեկ տարվա տնտեսական ամենալուրջ ձախողումը Ռոբերտ Քոչարյանը համարեց արդյունաբերական մեծ ծրագրերի չիրականացումը. «Մենք կորցրել ենք գործընկերներին»: Նա հույս հայտնեց, որ ուշացումով, բայց ի վերջո կնքված Վանաձորի քիմիական համալիրի գործարքը կտա իր արդյունքը:

Արտաքին քաղաքականության ոլորտում նախագահը համոզված էր, որ մեզ սպասում է մի քանի անհայտով հավասարում, ուր անհայտների փոփոխությունը կարող է բերել արդյունքների փոփոխություն: Բալկանյան հարցի կարգավորումից հետո միջազգային հանրության ուշադրությունը կբեւեռվի մեզ վրա, եւ դժվար է ասել, թե ղարաբաղյան հարցի հանգուցալուծման տեսանկյունից ժամանակը ո՞ւմ օգտին է աշխատում: Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների առաջարկությունները ուժի մեջ են (իմա՝ ընդհանուր պետության առաջարկը-Ն.Դ.): Պարսկաստանի եւ Թուրքիայի հետ մեր հարաբերությունները որակական նոր զարգացում են ապրում: Ապացուցվեց, որ Ցեղասպանության հարցի բարձրացումը բնավ աղետների չի հանգեցնում. «Այսօր հնարավորություն կա Թուրքիայի հետ սկսել լավ հարաբերություններ դիվանագիտական, տնտեսական», նշեց նախագահը, եւ ոչ ի վնաս մեր ազգային շահերի: Պարսկաստանի հետ մեր հարաբերությունները զարգանում են բավական դրական եւ նոր մոտեցումներով: Անդրադառնալով ՆԱՏՕ-ի ծրագրերին, Ռոբերտ Քոչարյանը շեշտեց, որ տարածքային ամբողջականության սկզբունքը չի կարող գործել ժողովրդավարությունից հեռու երկրներում, եւ ժողովրդի կամքին հակառակ ոչ մի քաղաքականություն՝ լինի ուժային, զենքով, թե դիվանագիտությամբ, հաջողության չի կարող հասցնել:

Ասուլիսը երկար սպասված էր եւ քաղաքականացված, բայց նախագահը հավաստեց, որ գոնե ընտանիքում ինքը քաղաքականությունից չի խոսում. «Կան շատ ավելի հաճելի թեմաներ»:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կարեն Դեմիրճյանը խորհուրդ է տալիս չկասկածել

ՄԱՍԻՍ, 5 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արդեն անցել է պառակտումների շրջանը եւ եկել է միավորվելու ժամանակը, այսօր Մասիսի ընտրողների հետ «Միասնություն» դաշինքի նախընտրական հանդիպման ժամանակ հայտարարեց Կարեն Դեմիրճյանը: Ժողովրդին ներկայացնելով դաշինքի առաջիկա պլանները, նա ասաց, որ իրենց նպատակն է առաջ գնալ եւ վստահեցրեց՝ «իսկ դրանում չկասկածել»: Մասիսի ժողովուրդը հրաշալի տղաներ տվեց, նրանց գումարտակը հրաշալի կռվեց, ասաց դաշինքի մյուս ղեկավարը՝ Վազգեն Սարգսյանը: «Պատերազմից վերադառնալով տեսանք, որ տնտեսության ոլորտում ոչինչ արված չէ: Դա է ինձ ստիպում մտնել տնտեսական, քաղաքական դաշտ», ավելացրեց նա: Վ. Սարգսյանը ներկաներին հավաստիացրեց, որ Կ. Դեմիրճյանը վերից-վար գիտե թե գյուղատնտեսությունը, թե տնտեսությունն ամբողջապես: «Նա իսկապես սիրում է ժողովրդին, եւ այդ իմացությունները պետք է նպաստեն ժողովրդի բարգավաճմանը», ասաց Վ. Սարգսյանը: Կ. Դեմիրճյանն իր հերթին մասիսցիներին հիշեցրեց, որ նրանք ժամանակին տվել են մեր հանրապետության ամենաշատ «բանջարը», իմա՝ բանջարեղենը, 76 հազար տոննա: Այս ցուցանիշը պետք է վերականգնվի: Խոսքն ավարտելով, պրն Դեմիրճյանը կասկածողներին կանչեց ասպարեզ՝ հարցեր տալու:

Այրվել է Կիմ Բալայանի շտաբի դուռը

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՅԴ-ից Երեւանի (Արաբկիր) թիվ 5 ընտրատարածքում ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորության թեկնածու առաջադրված Կիմ Բալայանի նախընտրական շտաբում մայիսի 5-ի գիշերը նկատվել է հրդեհ: Հրդեհի փաստի մասին պրն Բալայանին ծանուցվել է առավոտյան ՆԳ եւ ԱԱՆ մարմինների կողմից: Դեպքի վայր ժամանած պատգամավորության թեկնածուն հայտնաբերել է, որ առանձին վնասվածքներ շտաբում չկան, բացառությամբ մի քանի ջարդված ապակիների եւ այրված դռան: Չկան եւ տուժածներ: Կիմ Բալայանը հայտնեց նաեւ, որ տվյալ պահին ինքը չի կարող ոչ մեկին կասկածել եւ կսպասի հրդեհի փաստի առնչությամբ իրավապահ մարմինների կողմից հարուցված քրեական գործի արդյունքներին:

Վահան Հովհաննիսյան. «Ինձ անձեռնմխելիություն պետք չէ»

Մամուլի ազգային ակումբի՝ «Հայաստանը եւ ընտրությունները» ծրագրի շրջանակներում կազմակերպված հանդիպման հյուրն էր ՀՅԴ ԳՄ ներկայացուցիչ Վահան Հովհաննիսյանը: Նա նշեց, որ առաջիկա պատգամավորական ընտրություններին կուսակցության՝ առանց դաշնակիցների մասնակցությունը ինքնանպատակ չէ: ՀՅԴ-ն ունի գաղափարական ամուր հենք, ազգային գաղափարախոսության կրող է եւ կարող է եղանակ ստեղծել: Ըստ Վահան Հովհաննիսյանի՝ նոր ձեւավորվող խորհրդարանն ավելի քաղաքականացված, ավելի լավը կլինի: Իսկ դրա իրագործման կարեւորագույն գրավականն է, որ ժողովուրդը հավատա ոչ թե խոստումներին ու ափսպտղասմանը, այլ սեփական աչքերին եւ հոտառությանը:

ՀՅԴ ԳՄ ներկայացուցիչը նշեց, որ կուսակցության կարեւորագույն խնդիրներից են անձեռնմխելիության վերացումը եւ պատգամավորներին ետ կանչելու հնարավորությունը: «Այլապես պառլամենտը դարձել է ամուր տանիք, չպատժվելու միջոց», նկատեց պրն Հովհաննիսյանը:

Քաղաքական քարտեզի կանխատեսումներ չարվեցին: Միայն նշվեց, որ ներկա իրավիճակը խաբուսիկ է, եւ ամեն ինչ փոխվելու է ընտրություններից հետո: Ամեն դեպքում, պրն Հովհաննիսյանը բացառեց գաղափարական հենքի վրա հիմնված, երկարատեւ ու հեռահար նպատակների համար պայքարող մեծամասնության առկայությունը:

ՀՅԴ ԳՄ ներկայացուցիչն անդրադարձավ նաեւ Վ. Սիրադեղյանի ձերբակալմանը՝ նշելով, որ երկրում քաղաքական իրավիճակը չի սրվի, քանի որ ոչ մի անօրինական բան չի կատարվել: Իսկ նախկին նախագահին պատասխանատվության ենթարկելու քաղաքական որոշումը իրավաքաղաքական փուլում է: Այդ գործընթացի արագությունը կուսակցությունից կախված չէ:

ՀԱՍՄԻԿ ՄԱՂԱԹՅԱՆ
ԵՊՀ 3-րդ կուրս

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Կողմնակալ մոտեցումը պատշաճ չէ «Ազգին»

Ստորեւ նույնությամբ հրատարակում ենք Արմավիրի մարզի հայտնի 37-րդ ընտրատարածքի անմրցակից պատգամավորության թեկնածու Հրանտ Գրիգորյանի շտաբի պատասխանը մեր նախապես հրատարակածի վերաբերյալ: Հասկանում ենք, որ օբյեկտիվ թե սուբյեկտիվ պատճառներով անհարմար իրավիճակ է ստեղծվել նաեւ թեկնածուի համար: Սակայն մամուլի դերը, այդ թվում նաեւ մեր թերթի դերը հասարակության եւ իրավիճակների հայելի լինելն է, եւ մենք որեւէ մեղք չունենք, որ հայելին արտացոլում է իրականությունը:

Հարգարժան պարոն խմբագիր.

Հայտնում ենք մեր վրդովմունքը «Միասնություն» դաշինքի փորձությունները Արմավիրի մարզում» հոդվածի առիթով: Արմավիրի մարզում ընտրությունների հետ կապված իրավիճակը ներկայացնող այդ հոդվածում կողմնակալ մոտեցում է դրսեւորված թիվ 37 ընտրատարածքում առաջադրված թեկնածուի հանդեպ:

Մեզ հետաքրքրող հատվածի ենթավերնագիրն իսկ հեռու է լրագրողին անհրաժեշտ սառը եւ անաչառ մոտեցումից: Հեղինակը վերնագրով արդեն միաժամանակ վիրավորում է մի քանի անձանց: Եթե հոդվածագիրը նույնիսկ ոչինչ չգիտի արցախյան գոյամարտի, նրա տարեգրության մեջ արժանի տեղ գրավող գեներալ Մանվել Գրիգորյանի հրամանատարությամբ էջմիածնի երկրապահների գումարտակի հերոսական պատմության մասին, ապա դա նրա թերությունն է, ինչն առավել եւս իրավունք չի տալիս անհարգալից վերաբերմունքի:

Տարակուսելի է, որ լրագրողուհին, ներկայացնելով ողջ Հայաստանի համար իսկապես բացառիկ ընտրատարածք, բավարարվել է փողոցում ինչ-որ կցկտուր հարցումներով եւ «Միասնություն» դաշինքի մարզային շտաբի պետ, Արմավիրի փոխմարզպետ Մեխակ Մխիթարյանի մեկնաբանությամբ միայն: Բավարարվել է եւ տեղեկատվության պակասը լրացրել սեփական կողմնակալ կարծիքով:

Նա չի հանդիպել կուսակցությունների ներկայացուցիչների հետ, որոնց պարզաբանումները կօգնեին նրան անաչառ գնահատելու իրավիճակը եւ կփարատեին անհիմն կասկածները: Առավելապես զարմացնում է մեզ այն հանգամանքը, որ չի փորձել հանդիպել անգամ բացառիկ ընտրատարածքի թեկնածուին: Սա ոչ միայն անընդունելի է եւ հակալրագրողական, նույնքան էլ հաստատում է հարցի հանդեպ ի սկզբանե կողմնակալ մոտեցման առկայությունը, որը, ենթադրում ենք, ձեւավորված է քաղաքում հորինված ասեկոսեների ազդեցությամբ:

Այնինչ իրականությունը բոլորովին այլ է: Եվ փոքրիշատե կշռադատելու դեպքում կարելի է հասկանալ, որ միակ թեկնածու լինելու հանգամանքը գործում է միայն այդ թեկնածուի դեմ: Ամենից առավել մենք ենք մտահոգված այդ հանգամանքով, որը թեեւ հակաօրինական չէ, այդուհանդերձ, նման կարգի անդրադարձները խանգարում են մեր թեկնածուի քարոզարշավի աշխատանքներին: Այդ մասին մենք արդեն հանդես ենք եկել պաշտոնական հայտարարությամբ:

Ցավում ենք, որ հեղինակը, ամբողջությամբ անտեղյակության մեջ, սեփական կասկածներն է փաթաթում ընթերցողի վզին: Այնինչ Ձեր օրաթերթն առանձնանում է պրոֆեսիոնալիզմով, եւ կողմնակալ մոտեցումն ամենեւին չի սազում «Ազգին»:

ՀՐԱՆՏ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆԻ
ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ՇՏԱԲԻ
ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

digitised by A.R.A.R.@

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության նախընտրական պլատֆորմի հիմնադրույթները

114-ամյա իր գործունեության ընթացքում Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը, սկսած Վանի Արմենականներից, պայքարել եւ պայքարում է հայ ժողովրդի ազատ, անվտանգ, բարեկեցիկ եւ արժանապատիվ կյանքի համար: Հայոց գոյամարտին իր կարողությունների առավելագույնը զոհաբերելուց հետո Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը սփյուռքյան իր 70-ամյա գործունեության ընթացքում իր ջանքերը ներդրել է ազգապահպանության, հայոց իրավունքների պաշտպանության, սփյուռքահայ կյանքը ժողովրդավարականորեն կազմակերպելու, Սփյուռք-Հայաստան կապերը զարգացնելու եւ վերջապես Սփյուռքը Հայաստանի համար զորացնելու գործում: 1990 թ.-ին վերադառնալով հայրենիք, արդեն Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը նախանձախնդիր Հայաստանում գործել եւ գործում է ժողովրդավարական, ինքնիշխան եւ իրավական պետություն ստեղծելու համար: Պետական իշխանության կառուցվածքի եւ գործունեության վերաբերյալ մեր կուսակցության գաղափարներն ու առաջարկներն իրենց արտացոլումն են գտել դեռեւս 1994 թ. ՀՌԱԿ-ի մշակած ՀՀ Սահմանադրության նախագծում:

Դեռեւս 1995 թ. խորհրդարանական ընտրությունների նախօրեին Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը մշակել էր մի շարք հիմնավոր առաջարկներ ինչպես օրենսդիր, այնպես էլ գործադիր ու դատական իշխանությունների լիազորությունների առավել հստակ սահմանման, դրանց տարանջատ, հակակշիռ եւ միաժամանակ ներդաշնակ գործունեության ապահովման, տնտեսության զարգացման, ազգաբնակչության բարեկեցության ապահովման համար, որոնք, ավա՜ղ, կենսագործման առիթ չստացան, քանի որ կուսակցությունը, հակառակ ընտրություններում ձեռք բերած տպավորիչ արդյունքների, թույլ չտրվեց մաս կազմել օրենսդիր իշխանությանը: Արդյունքում եղավ այն, ինչ-որ եղավ՝ վարկաբեկվեց ժողովրդավարության գաղափարը, խեղաթյուրվեց ազատականությունը: Փոխարենը Հայաստանում զարգացավ անօրինականությունը եւ անարխիան, նոմենկլատուրային կապիտալիզմը:

Մասնակցելով առաջիկա 1999 թ. մայիսի 30-ին կայանալիք ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորների ընտրություններին, Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը վստահ է, որ ընտրողների աջակցությամբ ի վերջո հնարավորություն կունենա օրենսդրական գործունեությամբ իրականացնելու իր գաղափարախոսական դրույթներից բխող սոցիալ-տնտեսական ու քաղաքական ծրագրերը, որոնց հակիրճ շարադրանքը ներկայացնում ենք ստորեւ ի գիտություն Հայաստանի քաղաքացիների:

1. ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Աշխարհը շարունակում է մնալ ռազմական ու տնտեսական բախումների մրցասպարեզ: Արդեն միաբեւեռության պայմաններում շատ ու շատ երկրներ նոր թափով դիմում են տարածաշրջանային ուժերի...

Աշխարհը շարունակում է մնալ ռազմական ու տնտեսական բախումների մրցասպարեզ: Արդեն միաբեւեռության պայմաններում շատ ու շատ երկրներ նոր թափով դիմում են սպառազինությունների մրցավազքին, եղածները կատարելագործելուն: Նմանապես մեր տարածաշրջանում, առկա խնդիրների լուծումը որոնվում է ոչ թե խաղաղ բանակցությունների եւ ինտեգրացման, այլ բացահայտ կամ թաքուն ռազմատնտեսական դաշինքներ ստեղծելու մեջ: Դրա վառ օրինակը, մի կողմից, Թուրքիա-Իսրայել ռազմական դաշինքն է ընդդեմ տարածաշրջանի շատ երկրների, եւ, մյուս կողմից, Ադրբեջան-Թուրքիա ստրատեգիական, ինչպես նաեւ Ադրբեջան-Թուրքիա-Վրաստան ծեւով տնտեսական, բովանդակությամբ ռազմական դաշինքներն են: Տարածաշրջանային խոշոր համագործակցություններից Հայաստանը, Իրանն ու Ռուսաստանը շրջանցվում են: Դա իր հերթին, բնականաբար, բերում է Հայաստանում Ռուսաստանի ռազմագիտական դերի մեծացմանը, որը հղի է մեր երկիրը միջազգային շփման կետի փոխարեն միջազգային հակադրության սահմանագծի վերածելու վտանգով: Ինչպես խուսափել դրանից, միաժամանակ ապահովել սեփական ժողովրդի եւ սահմանների անվտանգությունը, Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցի արդար լուծումը, արտաքին ներդրումների ներհոսքը, ահա սրանք են Հայաստանի արտաքին քաղաքականության գերխնդիրները: Այսինքն նորից եւ անընդհատ բեղբի վրա քայլելու դիվանագիտություն, ինչը պետք է իրականացնի մեր արտաքին գործերի նախարարությունը, որի գործունեությունն ու աշխատանքը, պատշաճ խորությամբ ու բանիմացությամբ չի քննարկվում Ազգային ժողովի կողմից, այդ ոլորտի տնօրինումը թողնելով բացառապես հանրապետության նախագահի եւ արտգործնախարարության ուսերին:

2. ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Պետական խնդիրները հաջողությամբ լուծելու կարեւորագույն գրավականն է Հայոց ազգային բանակը: Հայաստանը պարտավոր է ունենալ տարածաշրջանի ամենամարտունակ եւ ամենադյուրաշարժ բանակը, հագեցած գիտատեխնիկական լավագույն սպառազինությամբ, զենքի տիրապետման պրոֆեսիոնալիզմով: Անշուշտ, դա մեծապես կախված է երկրի տնտեսական վիճակից, պետական բյուջեից: Սակայն դա կախված է նաեւ ազգային բանակի ներսում թե շուրջը տիրող բարոյահոգեբանական մթնոլորտից, վերաբերմունքից: Ազգային բանակում ծառայելը ոչ միայն պարտականություն, այլեւ պատիվ պետք է լինի յուրաքանչյուր քաղաքացու համար: Տնտեսության, գիտության եւ մանավանդ պետական ծառայության ասպարեզներում ընդգրկվելու եւ բարձրանալու համար նախապայման պետք է լինի բանակում լավ ծառայած լինելը: Դրա մեխանիզմը պարզ է՝ նոր բացվող աշխատատեղերը պետք է վերապահված լինեն բանակում ծառայած մեր երիտասարդներին: Դրանով կլուծվի նաեւ 2 հարց՝ կբարձրանա հասարակական պահանջկոտությունը բանակի նկատմամբ եւ, ամենակարեւորը, կլուծվի պաշտպանական ռեզերվի խնդիրը: Այլապես ստացվում է այնպես, որ մեծ զոհողությունների գնով բանակում զինվորական գործի համար մարզվելուց հետո երիտասարդը կյանքի ասպարեզում դառնում է ավելորդ ու մեկնում այլ երկրներ:

3. ՂԱՐԱԲԱՂՅԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑ

Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդիրը պետք է լուծվի միայն քաղաքական բանակցությունների միջոցով, որոնց հիմքում պետք է դրվի ազգերի ազատ ինքնորոշման իրավունքի սկզբունքը:

Ազգային ժողովի պատգամավորի կարգավիճակում ՀՌԱԿ ներկայացուցիչները կարող են լրիվ արդյունավետությամբ համակարգել աշխատանքը սփյուռքում եւ հատկապես Մ. Նահանգներում ու Եվրոպայում գործող ՌԱԿ եւ այլ կազմակերպությունների գործունեության հետ, Ռուսաստանի համապատասխան շրջանակների հետ, ի խնդիր Ղարաբաղյան հիմնահարցի արդար լուծման:

Մյուս կողմից, հիմնահարցի երկարաշունչ ու տեւական լուծումը անմիջապես կախում ունի Լեռնային Ղարաբաղի ազգաբնակչության վերարտադրության, նրա կենսապայմանների կտրուկ բարելավման, նոր աշխատատեղերի ստեղծման, երիտասարդ ընտանիքների բազմացումից: ՀՌԱԿ-ը իր բոլոր միջոցներով նպաստելու է այդ խնդրի լուծմանը:

4. ՆԵՐՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Փաստ է, որ քաղաքական հալածանքները վերացել են մեր երկրում, կուսակցությունները, մյուս կազմակերպությունները, մամուլը գործում են անարգել, ընդդիմությունը նույնպես:

Սակայն, դժբախտաբար աճել է ժողովրդի անվստահությունը իշխանությունների նկատմամբ: Կասկածանքի մթնոլորտ է տիրում ողջ հանրապետությունում: Մարդիկ համոզված են, որ Ազգային ժողովը զբաղված է ինտրիգներով, պատգամավորները սեփական անձեռնմխելիության հովանու ներքո անհատական բարեկեցության հարցեր լուծելով, իսկ կառավարությունը ժողովրդի ունեցվածքը հափշտակելով: Դեռեւս իշխում է պետական պաշտոնը որպես սեփական բարեկեցության միջոց դիտելու հոգեբանությունը: Երկրում տիրում է կաշառակերության եւ կաշառատվության մթնոլորտը:

Այս պայմաններում ծախողության է դատապարտված որեւէ կառավարության, իշխանության որեւէ օղակի անգամ հանրօգուտ նախաձեռնությունը: Պետք է քայլ առ քայլ մաքրել այդ մթնոլորտը, վերացնել դրա օբյեկտիվ պատճառները, առաջին հերթին դատարանների միջոցով:

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը իր կարեւոր խնդիրն է համարում օրենսդրության կատարելագործման միջոցով ապահովել դատական իշխանության իրական անկախությունը, հասնել այն բանին, որ մեր հանրապետության դատարաններն անքերի իրականացնեն մարդու բոլոր իրավունքների լիակատար դատական պաշտպանությունը, արմատախիլ անեն երկրում եղած մարդկանց իրավազրկությունը, քանի որ արժանապատիվ կյանքի, հետեւաբար նաեւ իշխանությունների նկատմամբ կասկածանքի մթնոլորտի վերացման առաջին նախապայմանը իրավազրկության վերացումն է:

Երկրորդ նախապայմանը պետական ծառայողի պաշտպանվածությունն է օրենքով սահմանված իր պարտականությունը կատարելիս: ՀՌԱԿ-ի համոզմամբ պաշտոնատար անձը կամ պետական ծառայողը իրավասու է կատարել այնպիսի գործողություններ, որոնց համար ուղղակիորեն լիազորված է օրենքով: ՀՌԱԿ-ը կարեւորում է ժողովրդավարական պետության պաշտոնատար անձի եւ պետական բոլոր ծառայողների այնպիսի սահմանադրական կարգավիճակի ամրագրումը, համաձայն որի օրենքների պահանջները պարտադիր են առանց բացառության բոլոր պաշտոնատար անձանց եւ պետական ծառայողների համար, իսկ նրանց ամեն մի ապօրինի գործողություն ենթակա է դատական բողոքարկման եւ պատասխանատվության: Այս համատեքստում, ՀՌԱԿ-ն առաջնահերթ կարեւորություն է տալիս Ազգային ժողովի կողմից պետական ծառայողի մասին օրենքի շուտափույթ ընդունմանը: Միայն այդ ճանապարհով է հնարավոր պայքարել իշխանական, հնից եկող խնամիական մոտեցման դեմ, վերջ տալ անձնական նվիրվածության սկզբունքով պաշտոնյաներ հավաքագրելու, հովանավորելու մոտեցմանը: Ազնիվ եւ պարկեշտ պաշտոնյան պետք է հովանավորվի միայն օրենքի կողմից:

5. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մեզ համար ակնհայտ է, որ մեր հանրապետության իշխանությունների մինչեւ օրս եղած կողմնորոշումը երկրի տնտեսության զարգացման հիմքը համարել սեփականաշնորհված պետական ձեռնարկությունների գործունեությունը, մեծամասամբ ձախողվել է, քանի որ սեփականաշնորհումը իրականացվեց որպես «նպաստակ», եւ ոչ թե «միջոց» ժողովրդի կյանքը բարելավելու համար: Դեռեւս 1994 թ.-ին ՀՌԱԿ-ը, ընդհանուր առմամբ դեմ չլինելով սեփականաշնորհմանը, իր բողոքն էր հայտնում սեփականաշնորհման ձեւի դեմ, ընդդիմանում ծայրահեղ լիբերալիզմի հոռի դրսեւորումների դեմ: Առայժմ ակնկալված արդյունքը չի տվել նաեւ օտարերկրյա ներդրումների կուրսը: Տվյալ պայմաններում ՀՌԱԿ-ը ճիշտ է համարում արդյունաբերական հեռանկարային ձեռնարկությունների պարտքերի սառեցումը եւ հարկային ժամանակավոր արտոնությունների տրամադրումը: Դրանով շրջանառության մեջ կներդրվեն ներքին, ռեզերվային զգալի գումարներ, որոնք հետագայում նոր հիմք կհանդիսանան արտաքին ներդրումներ հրապուրելու գործում:

Նոր աշխատատեղեր: Սա պետք է լինի գլխավոր կարգախոսը օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունների: Երկրի հարկային եւ մաքսային, ինչպես նաեւ բանկային համակարգերի քաղաքականությունը նպատակաուղղված պետք է լինի դրան:

Այսուհանդերձ, ՀՌԱԿ-ը Հայաստանի տնտեսական զարգացման հիմքը համարում է մանր եւ միջին ձեռնարկատիրությունը: Օրենսդրական իր գործունեությունը ՀՌԱԿ-ը նպատակամղելու է մեր հանրապետությունում մանր եւ միջին ձեռնարկատիրական գործունեության ծավալման ուղղությամբ, հիմնվելով նոր ծեւավորվող հայ ձեռնարկատերերի եռանդի եւ տաղանդի, հայ մարդու ազգային առանձնահատկությունների վրա: Մանր եւ միջին ձեռնարկատիրության, այդ թվում ընտանեկան բիզնեսի զարգացումը ոչ միայն արմատապես կընդլայնի ապրանքների եւ ծառայությունների շուկան, այլեւ կստեղծի տասնյակ հազարավոր նոր աշխատատեղեր եւ հնարավորություն կընձեռի ազատվել վնասաբեր ձեռնարկություններից եւ հիմնադրել իրոք շահութաբեր ձեռնարկատիրություն:

Բացի այդ, միջազգային ներդրումների տեսակետից Հայաստանը համարվելով բարձր ռիսկայնության գոտի, միջին ձեռնարկատիրությունն ավելի նպատակահարմար է սփյուռքահայ կապիտալի առավել ծավալուն ներհոսքը խթանելու տեսակետից:

Մեր համոզմամբ, ժամանակակից շուկայի պահանջներին համապատասխանող նման շահութաբեր ձեռնարկատիրության զարգացումը սոցիալապես անապահով մարդկանց կյանքի բարելավման, վերջապես միջին խավի կայացման հուսալի գրավականն է: ՀՌԱԿ-ը իրեն համարում է միջին խավի քաղաքական ներկայացուցիչ եւ պաշտպան:

Այնուամենայնիվ, ՀՌԱԿ-ը ներկա ընտրություններին չի գնում միայն տեսական-օրենսդրական նախաձեռնություններով, այլեւ գործնական ծրագրերով, որոնց մի մասը իրականացվել են:

Առաջին հերթին պետք է հիշել Երեւանում կառուցված Թեքեյան կենտրոնը: Այն դարձել է մեր երկրի արդյունաբերության զարգացման, սոցիալական խնդիրների լուծման, մարդու իրավունքների պաշտպանության, տնտեսական եւ ֆինանսական խնդիրների քննարկման եւ ասուլիսների, մշակութային միջոցառումների կենտրոն: Հայաստանում գործող կուսակցությունների մեջ ՀՌԱԿ-ը միակն է, որին հաջողվել է ՌԱԿ-ի եւ ԹՄՄիության սփյուռքահայ շրջանակների օգնությամբ կառուցել հասարակական նշանակության նման կենտրոն:

Առաջիկա շաբաթներին Երեւանում եւ Գյումրիում ՀՌԱԿ-ի սփյուռքահայ ընկերների ներդրմամբ կբացվի եւս երկու հաստատություն. մեկը ֆիմիական արդյունաբերության, իսկ մյուսը առեւտրաարդյունաբերական:

ՀՌԱԿ-ի ներկայացուցիչները ապագա խորհրդարանում կվարեն նաեւ ռազմավարական ծրագրերի ընդունման եւ աջակցման քաղաքականություն, մասնավորապես ՀՌԱԿ-ին առընթեր ինժեներատնտեսական խմբի կողմից մշակված Հայաստանի ջրային ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործմանն ուղղված «Հայկական նախագծին», «ՀՀ արդյունաբերական համալիրի ինտեգրացումը միջազգային զարգացած ինֆրոստրուկտուրային, որպես կոմպլեկսացիոն արտադրանքի հնարավորությունների համալիր» նախագծին, «ՀՀ տրանսպորտային կոմունիկացիոն զարգացման» եւ մյուս նախագծերին:

6. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Սոցիալական մեր հիմքն է ամուր միջին խավը: Տնտեսական մեր նախաձեռնությունների մեծ մասը նպատակաուղղված է այդ խավի կայացմանն ու զարգացմանը, որի դեպքում միայն պետական բյուջեի հոգսերը կթեթեւանան, սոցիալական ոլորտի, առողջապահության ու կրթության մարզերի հատկացումները կդառնան որոշակի եւ նվազագույն պահանջներին համապատասխան:

Ցավոք, ներկայումս սոցիալա-

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

կան քաղաքականությունը կառուցված է եւ վարվում է կյանքից կտրված, եւ բարեփոխումները, որպես այդպիսիք, այս կարեւոր ոլորտում չեն իրականացել: Չի կարելի բարեփոխումներ համարել ոչ պետպատվերը բուժօգնության եւ կրթության ոլորտում, ոչ հասցեագրված օգնությունը «ընտանեկան նպաստների» տեսքով, ոչ էլ նույնիսկ բազային կենսաթոշակների ու նպաստների բարձրացումը, որոնք, լինելով չնչին, չեն ապահովում դրանք ստացողների ապրուստի նվազագույնը:

Հետեւաբար ՀՌԱԿ-ը առաջարկում է.

- Խթանել բնակչության զբաղվածության ապահովման պետական քաղաքականության մշակումը: Անհրաժեշտ է զբաղվածության կենտրոնների համակարգում իրականացնել բարեփոխումներ գործազուրկների միայն հաշվառումով զբաղվող այդ կենտրոնները վերափոխել զբաղվածության հաշվառման, գործազուրկների ըստ պահանջարկի մասնագիտական ուսուցման եւ վերապատրաստման կենտրոնների, աշխատանքի ապահովող հիմնարկների: Գործազուրկների ուսուցումն ու վերապատրաստումը պետք է ապահովվի պետական միջոցներով, իսկ գործազրկության համար նպաստը ոչ միայն պետական միջոցների, այլեւ վերջին աշխատատեղերից գանձումների (առնվազն 6 ամիս) հաշվին: Վերջինիս համար անհրաժեշտ է ընդունել աշխատանքային նոր օրենսգիրք, նոր օրենք արհմիությունների մասին, որոնք կկարգավորեն գործատուի եւ վարձու աշխատողի աշխատանքային բոլոր հարաբերությունները, հիմք ունենալով անհատի սոցիալական ապահովվածության երաշխիքները:

- Երկրորդ հավանություն տալով հասցեագրված սոցիալական պետական քաղաքականությանը, ՀՌԱԿ-ը գտնում է, որ «Ընտանեկան նպաստ» ծրագիրը քիչ արդյունավետ է եւ չի ընդգրկում բոլոր շահառուներին «Փարոս» ծրագրի անկատարության պատճառով, որը ի վիճակի չէ տալ չքավորության իրական պատկերը: ՀՌԱԿ-ը գտնում է, որ չքավորության որոշման եւ «Ընտանեկան նպաստ» ծրագրում ընդգրկման իրավունքը պետք է տրվի ավագանուն եւ համայնքային սոցիալական ծառայության կենտրոններին, միաժամանակ ապահովելով խստագույն պետական հսկողություն:

Սոցիալական քաղաքականության ոլորտի այս բարեփոխումների շնորհիվ կլուծվեն հետեւյալ խնդիրները.

ա) Պետական հովանավորություն կապահովվի չքավորների նորանոր շերտերին,

բ) Կավելանան պետական օգնության ծավալները,

գ) Կբարելավվի կարիքավոր ընտանիքների նյութական կեցությունը,

դ) Կտնտեսվեն պետական միջոցները եւ կբարձրանա դրանց օգտագործման արդյունավետությունը այլ ոլորտներում՝ առողջապահություն, կրթություն, մշակույթ, սպորտ եւ այլն,

ե) Կպահպանվի սոցիալական արդարության սկզբունքը, որը կնպաստի պետության հանդեպ հասարակության վստահության բարձրացմանը:

7. ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՌԱԿ-ը անհրաժեշտ է համարում առողջապահական ծառայությունների պետական պատվեր եւ մասնավոր սպասարկում հարաբերություններից անցնել բուժհիմնարկների պետական եւ մասնավոր ստորաբաժանումների ստեղծմանը, որը կկանխի նաեւ պետբյուջեի միջոցների փոշիացումը:

8. ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՌԱԿ-ը գտնում է, որ անհրաժեշտ է հրաժարվել պետպատվերի համակարգից եւ անցնել մասնավոր վճարովի եւ պետական անվճար միջնակարգ եւ բարձրագույն կրթության համակարգին:

9. ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Հայ մշակույթը հայ ժողովրդի հոգեւոր տարածքն է: Պատմական պայմանների եւ ազգային առանձնահատկությունների բերումով այդ տարածքը շատ ավելի ընդարձակ է, քան հայկական ֆիզիկական տարածքները: Պետական աջակցությամբ պետք է առավել ընդարձակել այն, առավել բացվել այլ մշակույթների առջեւ, մշակույթի բնագավառում տանել «ծավալապաշտական» քաղաքականություն:

ՀՌԱԿ-ը միշտ էլ զորավիգ է եղել եւ զորավիգ կլինի իրեն ծնող ժողովրդի մտավոր եւ հոգեւոր կարողության, մեր ժողովրդի մշակույթի, կրթության եւ գիտության բարգավաճման գործին: Մենք համոզված ենք, որ մեր ժողովուրդն օժտված է հսկայական մտավոր ներուժով եւ ի վիճակի է ստեղծելու համաշխարհայինին համապատասխանող մտավոր ու հոգեւոր արժեքներ:

10. ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԻԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ոչ մեկ կուսակցություն կամ կազմակերպություն ի վիճակի չէ առանձին դիմագրավել եւ լուծել հայոց պետականության եւ հայ ժողովրդի առաջ ծառացած խնդիրները: Միայն ուժերի եւ կարողությունների համակարգումով է հնարավոր հաղթահարել դժվարությունները: Այդ ուժերի համախմբման, կարողությունների համակարգման կենտրոնատեղին պետք է հանդիսանա Ազգային ժողովը, որը պետք է ներկայացնի ու ներդաշնակի հայության բոլոր հատվածների, տարբեր գաղափարախոսությունների, տարբեր աշխարհայացքների կրողներին ու նրանց ջանքերը: ՀՌԱԿ-ը, լինելով ավանդական համահայկական կուսակցություն, իր քաղաքական, մշակութային, կրթական բարեգործական կառույցներն ունի ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ սփյուռքի ողջ տարածքում, հետեւաբար կարող է ուղղակի թե միջնորդավորված ներկայացնել, պաշտպանել համահայկական ծրագրեր, հետապնդել Հայ դատը, Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման հարցը, Արցախյան հիմնահարցի արդար լուծումը, միացյալ ճիգերով Հայաստանը տնտեսապես զարգացնելու խնդիրը: Այդ գործունեության ճանապարհին ՀՌԱԿ-ը լուրջ խոչընդոտ է համարում Սահմանադրության երկքաղաքացիությանը վերաբերող արգելանքը: Պետք է սրբագրել այն, եւ երկքաղաքացիության հարցը կարգավորել օրենսդրական ակտերով: Եվ, վերջապես, պետք է ձերբազատվել տեղայնական մոտեցումներից, հատվածական մտածելակերպից: Միասնության մեջ է մեր ուժը:

Հարգելի ընտրող

Ծանոթանալով Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության գործունեության վերը շարադրված սկզբունքներին, հիշիր, որ եթե քեզ համար թանկ է քո ժողովրդի ազատ, անվտանգ, բարեկեցիկ եւ արժանապատիվ կյանքով ապրելու իրավունքը, քո ձայնը տուր Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության ընտրացուցակին: Դրանով իսկ դու կքվեարկես հանուն քո եւ քո հայրենակիցների արժանապատիվ կյանքի, հանուն համահայկական մեր իղձերի իրականացման:

ՀՌԱԿ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐ

Գործարարները սպասում են հարկային մեղմ քաղաքականության

Ավագ Թադեւոսյանն ԱԺ պատգամավորության թեկնածու է ՀՌԱԿ ցուցակով առաջադրված: Մասնագիտությամբ տնտեսագետ է եւ արդեն 20 տարի աշխատում է Հայխնայբանկի ղեկավարությունում: Ներկայումս բանկի Շահումյանի մասնաճյուղի կառավարիչն է, միաժամանակ ուսանում է Սանկտ Պետերբուրգի արտաքին տնտեսական կապերի եւ իրավունքի ինստիտուտի իրավաբանական ֆակուլտետում: Բանկային համակարգի վերաբերյալ նրա առաջարկներն ու պատկերացումներն անդրադառնում են հասարակայնությանը հուզող մի շարք հարցերի:

- Որքա՞ն է ներկայիս բանկային օրենսդրությունը նպաստում ազատ շուկայի զարգացմանը:

- ՀՀ բանկային օրենսդրությունը, որպես մտահղացում, բավականին ամբողջական է, թեեւ ունի իր թերությունները: Հիմնական հատվածը, որ «կաղում է», գրավի մասին օրենքն է. այս օրենքի կիրառման մեխանիզմն առայժմ թույլ չի տալիս գործարարներին լիարժեքորեն օգտվել շատ հնարավորություններից: Քանի որ բանկային հարաբերություններն իրականացվում են ավանդների եւ վարկերի միջոցով, գրավի մասին օրենքը պիտի հնարավորություն ընձեռի նաեւ ապահովել տրված վարկերի վերադարձելիությունը՝ իրապես կիրառվելու դեպքում երաշխիք հանդիսանալով: Իսկ այսօրվա դրությամբ գրավի հետ կապված այլազան բարդությունները մեծ մասամբ դատական ընթացք են ստանում:

Քննադատությունս շարունակելով ասեմ, որ էական շտկումների կարիք ունի հարկային օրենսդրությունը: Անկատար լինելով, այն, փոխանակ օգնելու, խանգարում է գործարարներին: Հարկային համակարգն այնքան խայտաբղետ է դարձել, որ շփոթության մեջ է գցում անգամ հարկային տեսչության աշխատակիցներին: Հարկերն անկասկած պետք է պակասեցվեն եւ թողնվեն ամենաանհրաժեշտները, որոնց իմաստը եւ գանձման մեխանիզմը կլինեն մարդկանց հասկանալի: Ինչ վերաբերում է գործարարներին, ապա այժմ բոլորը մտահոգված են գործազրկության անընդմեջ աճով, սակայն նույն գործարարներին, հարկային օրենսդրության սահմանափակումների հետեւանքով, հնարավորություն չեն տալիս իրենց տնտեսությունն ընդլայնելու, աշխատատեղերի թիվն ավելացնելու: Այդ մարդկանց հանդեպ պետք է կիրառվի հարկային մեղմ քաղաքականություն, քանի որ յուրաքանչյուրն իր չափով լուծում է գործազրկության հարցը:

- Թերեւս ա՞յդ է պատճառը, որ պատգամավորության թեկնածուների շարքում մեծ թիվ են կազմում գործարարները:

- Դրանք այն մարդիկ են, որոնք անմիջականորեն տեղյակ են մեր տնտեսության ներքին, անտեսանելի գործընթացներին, իրականությունն իմանալով՝ նրանք կարող են այդ իրականությանը համապատասխանող օրենքներ ստեղծել: Սակայն կա անխախտ մի պահանջ. գործարարը պետք է նաեւ իրավաբանորեն գրագետ լինի, ինչը, ցավոք, քչերի մասին կարող ես ասել:

- Ձեր ընտրատարածքը Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքն է: Ո՞րը կհամարեիք այդ տարածքի ամենահրատապ խնդիրը:

- Խնդիրները բազմաթիվ են, սակայն կառանձնացնեի բնակչության սոցիալապես անապահով խավին տրվող նպաստների հարցը: Ըստ իս որքան էլ լիարժեք լինի անապահով մարդկանց ընդգրկող ներկայիս համակարգը, ի վերջո, մեծ դեր է խաղում սուբյեկտիվ մոտեցումը: Նման իրավիճակներում, երբ պետք է ընտրություն կատարվի, անհնար է խուսափել վիճահարույց դեպքերից: Այդ իսկ պատճառով, անշուշտ չանտեսելով պետական բյուջեի իրական հնարավորությունները, կառաջարկեի հետեւյալը. մինչեւ 16 տարեկան բոլոր երեխաներին, անկախ ծնողների աշխատելուց կամ չաշխատելուց, պետք է տրվեն նպաստներ: Նույնը վերաբերում է թոշակառուներին. բավարար չափով թոշակ՝ երկարամյա աշխատանքի դիմաց, անկախ զավակների խնամակալությունից: Այս երկու խմբավորումից, ինչպես նաեւ հաշմանդամներից բացի՝ մնացյալներն աշխատունակ են:

- Ձեր նախընտրական ծրագրում մեծ տեղ է հատկացված խաբված ավանդատուների խնդրին:

- Ուզում եմ ճշտել՝ խոսքը վերաբերում էր ԽՍՀՄ-ի օրոք բնակչությունից ընդունված ավանդներին: Այս հարցը քննվել է ԱԺ-ում, անգամ օրենքի նախագիծ կազմելու փորձեր են եղել, սակայն մինչ օրս խնդրի կապակցությամբ օրենք չի ընդունվել: Կարծում եմ, ապագա խորհրդարանն անպայման պետք է անդրադառնա այդպես էլ չգրված եւ մոռացության մատնված այս օրենքին:

ՍՈՒՍԻԿ ԲԱԲԱՅԱՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՄԱՐԴՈՒ ՍԵՂԱՆԻ ԳԻՐՔԸ

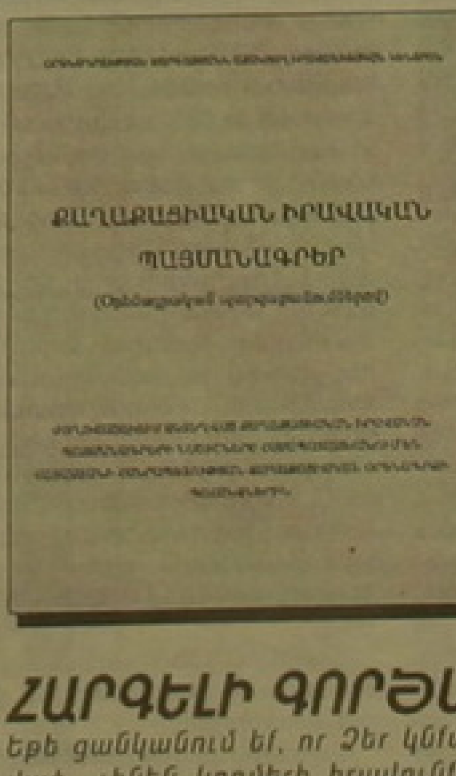

Օրենսդրության զարգացմանն աջակցող իրավագիտական կենտրոնը, որը ժամանակին մշակել է Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի նախագիծը, Վլադիմիր Նազարյանի խմբագրությամբ հրատարակել է «Քաղաքացիական իրավական պայմանագրերի նմուշներ՝ օրենսդրական պարզաբանումներով» ժողովածուն:

Գրքում զետեղված են մանրածախ առեւտրի, մատակարարման, հողամասերի, շենքերի եւ շինությունների, բնակարանների, տրանսպորտային միջոցների եւ այլ անշարժ ու շարժական գույքի առուվաճառքի, փոխանակության, ռենտայի, նվիրատվության, վարձակալության, լիզինգի, կապալի, վճարովի ծառայությունների մատուցման, փոխատվության, փոխառության, վարկի, բանկային ավանդի եւ բանկային հաշվի, հանձնարարության, կոմիսիայի, գործակալության, ֆակտորինգի, պահատվության, փոխադրման, առաքման, ապահովագրության, գույքի հավատարմագրային կառավարման համատեղ գործունեության եւ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքով նախատեսված պայմանագրերի այլ տեսակների օրինակելի նմուշները, որոնց օգտագործմամբ հեշտությամբ կարելի է կնքել օրենսդրության պահանջներին համապատասխանող ցանկացած պայմանագիր:

ՀԱՐԳԵԼԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐ

Եթե ցանկանում եք, որ Ձեր կնքած պայմանագրերում հստակ սահմանված լինեն կողմերի իրավունքները եւ պարտականությունները, պատասխանատվությունը պայմանագրի խախտման համար, եթե ուզում եք զերծ մնալ դատական վեճերից, գնեք այս ժողովածուն: Այն կդառնա Ձեր սեղանի գիրքը եւ կօգնի կնքելու օրենսդրության պահանջներին համապատասխանող ցանկացած պայմանագիր:

Ժողովածուն վաճառվում է «Անի» կոոպերատիվի գրախանութում՝ ք. Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, թիվ 2 կառավարական շենք:

Ժողովածուի տպագրության կամ որեւէ այլ ձեւով բազմացումն ու տարածումն առանց իրավագիտության կենտրոնի թույլտվության արգելվում է օրենքով:

ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆՆ ԱՋԱԿՑՈՂ ԻՐԱՎԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

digitised by A.R.A.R.@

Հայդատ

Կյանք մահից հետո

Այսօր լրանում է նշանավոր պատմաբան, Հայ դատի նվիրյալ գիտնական եւ գործիչ, Խ. Հայաստանի արտաքին գործերի նախարար Ջոն Կիրակոսյանի ծննդյան 70-ամյակը։ Հայ դատի մեկ այլ նվիրյալ, Ջ. Կիրակոսյանի զինակից, գրող եւ հրապարակախոս Զորի Բալայանն օրերս լույս ընծայեց մենագրություն նվիրված Ջ. Կիրակոսյանի կյանքին ու գործունեությանը։ Ստորեւ լույս ենք ընծայում գրքի առաջաբանն ամբողջությամբ։

Կառավարական մահախոսականում նշվում է, որ Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի անդամ, Հայկական ԽՍՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր, հանրապետության արտաքին գործոց նախարար, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Ջոն Սահակի Կիրակոսյանը վախճանվեց կյանքի հիսունյոթերորդ տարում։ Ես գտնում եմ, որ այստեղ անճշտություն կա։ Ոչ էական, իհարկե, բայց, այնուամենայնիվ, անճշտություն է։ Մի խոսքով, ես ակամա ինքս ինձ հարց տվի, թե որքանո՞վ է համապատասխանում իրականությանն այն փաստը, որ Ջոնը մահացավ կյանքի հիսունյոթերորդ տարում։ Պաշտոնական փաստաթղթերով, թերեւս, ամեն ինչ ճիշտ է։ Նա ծնվել է 1929 թվականի մայիսի 6-ին։ Վախճանվել 1985 թվականի հունիսի 20-ին։ Սակայն ես, գուցե ավելի, քան որեւէ մեկը, գիտեմ, որ կլինիկական, եթե չասենք, հենց իսկական ֆիզիկական մահը վրա է հասել նրա ծննդյան օրից տասներեք օր առաջ։ Այն օրից առաջ, երբ լրացավ նրա հիսունվեց տարին։ Վերջին երկու ամիսը Ջոնը ապրեց, եթե կարելի է այսպես արտահայտվել, մահից հետո։

Ջոնի մահվանից որոշ ժամանակ անց ես այրող պահանջ էի զգում գիրք գրելու ընկերոջս մասին։ Հարաբերական կարճատեւ կյանքի համեմատությամբ այդ մարդը ապրեց բավական երկարատեւ... մահ, որի ընթացքում նա կարողացավ սխրանք գործել։ Հատկապես այդ մասին էի գրել գրքում, որն անվանել էի «Կրակ»։ Անունը պատահական չէր, քանի որ նա այրվում էր կրակի պես, իրենից հետո թողնելով եւ ջերմություն, եւ լույս։ Ջոնի, ըստ էության, վերջին երկու ամիսների մասին վիպակը լույս տեսավ ամսագրում, երկու լեզուներով, դեռեւս խորհրդային տարիներին։ Գրաքննությունը հրապարակման համաձայնություն տվեց միայն մի պայմանով. եթե հեղինակը փոխեր, առանց բացառության, վիպակի բոլոր հերոսների անունները։ Չափից դուրս վտանգավոր էր գլխավոր հերոսի գիտնական-պատմաբանի աշխատանքի թեմատիկան. հայերի ցեղասպանություն, Հայ դատ, երիտթուրքերը պատմության դատաստանի առաջ եւ այլն, եւ այլն։ Ու հանկարծ այդ ամենով զբաղվել է ոչ թե ինչ-որ մեկը, այլ Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի անդամը։

Անունները փոխեցի։ Առանձնապես դժվար հոգս չէր։ Բոլոր գործող անձինք վերանկնքվեցին իրենց պապերի անուններով։ Ջոնի հոր անունը Սահակ էր, հայրանունը՝ Ղուկաս, եւ Ջոնը ինքնաբերաբար դարձավ Ղուկաս Սահակի։ Այդպես վարվեցի ես գրքի բոլոր հերոսների հետ։ Ոմանց անուն-ազգանուններում պարզապես մի որեւէ տառ փոխեցի։

Շատ ավելի դժվար էր տեքստը հարմարեցնելու հարցը։ Միայն «Գարուն» գրաքննությունը «Կրակը» մեկ երրորդով կրճատեց։ Վիպակը հրատարակվեց երկու համարում, սոսկալի կրճատումներով։ Մինչդեռ աշխատանքի ընթացքում գործել էր նաեւ իմ ներքին գրաքննությունը։ Ես գիտեի, օրինակ, անիմաստ է հիշատակել Գուրգեն Յանիկյանի անունը, որը նամակ էր ուղարկել Ջոնին ամերիկյան բանտից։ Հասցեատիրոջ ընտրությունը բոլորովին էլ պատահական չէր։ Մեծ հայրենասերն իր նամակը պատահմամբ չէր ուղարկել հատկապես Ջոն Կիրակոսյանին։ Այսօր, նախքան այդ հազվագյուտ փաստաթղթի լրիվ տեքստը հրապարակելը, ես կցանկանայի կանխավ մի քանի խոսք ասել Ջոնին հասցեագրված նամակի հեղինակի մասին։

Գուրգեն Յանիկյանը ծնվել է 1895 թվականին Խոտորջուրում (Արեւմտյան Հայաստան)։ 94-96 թվականների հայկական ջարդերի ժամանակ Յանիկյանների ընտանիքը փախել է Կարս։ Հետագայում Գուրգենը ապրել է 1908, 1912, 1915 թվականների հայերի ցեղասպանությունների սարսափները։ Նրա ճակատագիրը շատ չի տարբերվել իր բազմաթիվ հայրենակիցների ճակատագրերից։ Ուսման շատ մեծ ձգտում ունենալով, նա սովորել է Ժնեւում, Նոր Նախիջեւանում, Պետերբուրգում, Թիֆլիսում։ Ավարտել է ճարտարապետական կուրսերը մոսկովյան համալսարանում։ Առաջին համաշխարհային պատերազմի ժամանակ կռվել է կովկասյան ճակատում։ Աշխատել է Թիֆլիսում, Իրանում։ Տեղափոխվել է ԱՄՆ, որտեղ զբաղվել է գործարարությամբ եւ հայտնագործություններով։

Երկար տարիներ ապրել է Ֆրեզնոյում (Կալիֆոռնիա)։ Հայ հեղինակների շարքում նրա անունը ԱՄՆ-ի խոշոր գրադարանների քարտագրացուցակներում, գրական եւ փիլիսոփայական աշխատությունների քանակով երկրորդ տեղում է Վիլյամ Սարոյանից հետո։

Կյանքի մայրամուտին Գուրգեն Յանիկյանին հաճախ է տանջում այն միտքը, որ, ինչպես ինքն է գրում. «Աշխարհում տեղի է ունենում մի անհեթեթ անարդարություն։ Աշխարհը շարունակում է լռել, լիովին մոռանալով, թե ինչ տեղի ունեցավ հայերի հետ 19-րդ դարի վերջին եւ 20-րդ դարի սկզբին։ Աշխարհը լիովին մոռացության է մատնել 1915 թվականը, երբ Թուրքիան ցեղասպանությունը բարձրացնելով իր պետական քաղաքականության մակարդակին, կոտորեց ավելի քան 1,5 միլիոն հայերի եւ ոչնչացրեց մեր ժողովրդի ավելի քան տասը հազար պատմական հուշարձանները։ Ես էլ եմ մեղավոր, որ աշխարհը մոռացել է մի ամբողջ ժողովրդի ողբերգությունը»։ Եվ հայ փախստականը, զինվորը, փիլիսոփան արդեն տարիքն առած, գալիս է վերջնական համոզման, որ համամարդկային մոռացումը հանցավոր է։ Որ հարկավոր է արթնացնել մարդկության հիշողությունը։ Իսկ դրա համար հարկավոր է ինչ-որ նյարդային բախում։ Չի կարելի թույլ տալ, որ դահիճն անպատիժ մնա։ Գուրգենը գտնում էր, որ ժամանակակից թուրքերը, կտրականապես մերժելով ընդունել իրենց հայրերի գործած հանցագործությունները, մեքենաբար եւ իրերի տրամաբանությամբ իրենք են դառնում հանցագործներ։ Իսկ հանցագործը պետք է պատժվի։ Այսպես, նա, հենվելով կյանքի տրամաբանության, նույնիսկ իրավագիտության տրամաբանության վրա, իր պատմական հիշողության վրա, որը եւ դատախազ է, եւ դատավոր, եւ պատժող, որոշում է գործել։

1972 թվականին Գուրգենը վերջին անգամ այցելեց Հայաստան։ Նա հյուրընկալվել էր իր հարազատի եւ հայրենակցի նույնպես խոտորջուրցի Եղիազար Գուլունյանի տանը, որից բաժանվելիս ասել էր. «Այսպես չի կարելի ապրել, շուտով կլրանա իմ ութսունը, եւ ես չեմ կարող մտածել մահվան մասին։ Մարդը պետք է մահից հետո էլ, այն աշխարհում, մարդավարի ապրի։ Մարդը մարդ է մնում Աստծո տված այնպիսի պարգեւի շնորհիվ, ինչպիսին հիշողությունն է, որը պետք է գործուն լինի։ Եթե ես լռեմ, Աստված չի ների ինձ։ Շուտով, շատ շուտով կլսեք իմ մասին»։

Եղիազարը գիտեր, որ Յանիկյանը Ամերիկայից մեր թանգարանների համար, նաեւ Մատենադարանի համար բերել էր մի քանի ազգային մասունքներ, հին ձեռագրեր, կտավներ, այդ թվում նաեւ Սարյանի վաղ շրջանի նկարները, մանրանկարները։ Յանիկյանը ասել էր նաեւ, որ ԱՄՆ-ից իր մեկնումի նախօրեին զանգահարել է թուրքական դեսպանին, որը գտնվում էր Կալիֆոռնիայի մայրաքաղաք Սակրամենտոյում, եւ առաջարկել հանդիպել, որպեսզի պաշտոնապես հանձնի Թուրքիային այդ նույն պատմական մասունքները։ Նա իր որոշումը բացատրել էր հետեւյալ կերպ, որ իր հայրենիքը Թուրքիայում է եւ ոչ թե Խորհրդային Հայաստանում։ Թուրքական դեսպանը խոստանում է, որ կկապվի իր կառավարության հետ եւ արդյունքի մասին կզանգահարի։ Եվ ահա Գուրգենը իր բոլոր, այսպես ասած, թանգարանային ցուցանմուշները բերել էր Հայաստան։

Վերադառնալուց հետո նա սեղմում է իր հեռախոսի ավտոմատ պատասխանիչի կոճակը եւ իմանում, որ թուրքական դեսպանը համաձայն է իր հետ հանդիպելու։

1973 թվականի հունվարի 27-ին Յանիկյանը Սանտա Բարբարայի ծայրամասում գտնվող մի ոչ մեծ ռեստորանում սեղան է պատվիրում երկու հոգու համար։ Թուրքը մենակ չի գալիս։ Նրա հետ է լինում դիվանագետ-գործընկերը։ Նման դեպքերի համար պատրաստ մի քանի արտահայտություններից հետո Յանիկյանը հրավիրողի իրավունքով նախաձեռնությունը իր ձեռքն է վերցնում։ Նրա մենախոսությունը ավելի շուտ նման է լինում մեղադրական ճառի։ Շուտով տասներկու կրակոցներ են հնչում։ Դատավճիռը իրականացվում է։ Թուրքական երկու դիվանագետները սպանվում են տեղնուտեղը։ Յանիկյանը հանգիստ մոտենում է հեռախոսին եւ զանգահարում ոստիկանություն։ «Ժողովրդական վրիժառուի» տասներկու կրակոցները (Յանիկյանի մասին այդպես են գրում հանրագիտարանային հրատարակություններում) ավետեցին նոր համահայկական հզոր շարժման սկիզբը, որը ԱՍԱԼԱ անունն ստացավ։

Յոթանասուներկուամյա Գուրգեն Յանիկյանը դատապարտվեց ցմահ բանտարկության։

Աշխարհը ցնցվեց անձնազոհ արարքից մի մարդու, որը լինելով փիլիսոփա եւ հումանիստ, դիմել էր այդպիսի, թվում է, ոչ հումանիստական քայլի։ Երկար լռությունից հետո աշխարհը խոսեց հայերի ողբերգության մասին։ Հարցնում եմ ինքս ինձ. «Հո չէ՞ր կարող առանց պատճառի գրեթե արդեն ութսունամյա մտավորականը, գտնվելով սթափ վիճակում, օրը ցերեկով մարդ սպանել եւ կամավոր հանձնվել իշխանություններին»։ Աշխարհը շուտով վկա դարձավ, թե ինչպես, ասես տագնապի կանչ լսելով, հայությունը արթնացավ միահամուռ լեթարգիական քնից, որը դանդաղ, բայց հիմնավորապես մեռցրել էր մի ամբողջ ժողովրդի հոգին ու մարմինը... Յանիկյանական այդ կրակոցները շուտով հնչեցին մոլորակի բոլոր մայրցամաքներում։

Ջոնի հետ հաճախ էինք խոսում Յանիկյանի մասին, որպես երեւույթի, որը մեզ համար առանձնահատուկ թեմա էր դարձել։ 1978 թվականի աշնանը Ջոն Կիրակոսյանը ԽՍՀՄ արտաքին գործոց նախարարության կողմից գործուղվեց Նյու Յորք, ուր երեք ամսից ավելի աշխատեց ՄԱԿ-ում։ Այդ ուղեւորության մասին պատմվում է ընթերցողի ուշադրությանը առաջարկված գրքում։ Հենց Նյու Յորքում, իր աշխատանքային առանձնասենյակում, որը գտնվում է ՄԱԿ-ի շենքում, Ջոնը նամակ ստացավ ամերիկյան Չինո բանտում նստած թիվ 6-50399 բանտարկյալ Գուրգեն Յանիկյանից, որը, ինչպես ամբողջ հայկական սփյուռքը, այն ժամանակ լավ գիտեր հայ դիվանագետի իր նշանակությամբ աննախադեպ առաքելության մասին։ Ջոն Կիրակոսյանի աշխատանքի, նրա ելույթների եւ հարցազրույցների մասին գրում էին այն ժամանակ ոչ միայն ամերիկյան թերթերը։

Ջոնին հասցեագրված նամակին կցված էր ծերունի զինվորի նկարը. հագին բանտային բաց դարչնագույն փափուկ խալաթ, գլխին բաց գույնի բերետ։ Երեւան վերադառնալուց հետո Ջոնը հաճախ էր պատմում նամակի մասին, որն այնպես հուզել էր նրան։ Այն ժամանակ նույնիսկ չէինք կարող երազել, որ այդ լուսանկարը տպագրվեր թերթերում։ Ջոնն ինքն այդ նամակը անգիր գիտեր։ Այսօր իրականացնելով մեր երազանքը, ուզում եմ Յանիկյանի նամակի լրիվ տեքստը տեղադրել այստեղ, Ջոնի մասին գրքի առաջաբանում։

«Նյու Յորք, ՄԱԿ.

Շատ սիրելի ու անգնահատելի պարոն Ջոն Կիրակոսյան.

Երբ իմացա, որ մեր սիրելի հայրենիքի լավագույն զավակներից մեկը գալու է Ամերիկա, մասնակցելու Միջազգային կազմակերպության գործերում, շատ ուրախացա եւ խուցս լցվեց ջերմությամբ։

Ամեն անգամ, երբ կարդում էի լրագրերում մեր սիրելի Հայրենիքի նվաճումների մասին, լցվում էի հպարտությամբ, որ աշխարհը տեսնելու է, թե ինչ ձգտում ունեն այդ երկրի հարազատ զավակները, որոնք գնում են վեր, միշտ դեպի վեր, գրավելու առաջադիմության նոր բարձունքներ։

Զրկված լինելով Ձեզ արժանի կերպով բարի գալուստ մաղթելու հնարավորությունից, ընդունեք այս երկտողը դրա փոխարեն։

Իմ առաջացած տարիքը (լցարմանք 84 է) եւ առողջությանս վիճակը ասում են, որ երեւի զրկվելու եմ մի անգամ եւս տեսնելու մեր սիրելի Հայրենիքը եւ Արարատի սպիտակ գագաթը։

Երեք օր առաջ նկարվեցի բանտի պարտեզում։ Ու եթե ես չեմ տեսնելու, գոնե թող նկարս տեսնի։

Ներփակելով նկարս, հույս ունեմ, թանկագին հայրենակից, որ մերժելու չեք մի բանտարկյալի խնդրանքը, տանեք Երեւան եւ ցույց տաք նրան մեր Արարատի սպիտակ գագաթը։

Երիտասարդ հասակիցս որոշել էի զոհել կյանքս մեր սիրելի Հայրենիքին եւ այդ ցանկություններով էլ փակելու եմ աչքերս, դեռ կլսեք։

Լավագույն ցանկություններս Ձեզ եւ Ձեր միջոցով մեր սիրելի Հայրենիքին։

ԳՈՒՐԳԵՆ ՅԱՆԻԿՅԱՆ
24.10.1978 թ.»

Այդ նկարը (տեսնել կողքի սյան մեջ) դրված է գրքում։ Եվ, կարծում եմ, ճիշտ կլինի, եթե դու, հարգելի ընթերցող, նույնպես նրան ցույց տաս Արարատը, ինչպես արել ենք ես եւ Ջոնը միասին։ Հավանաբար ուշադրություն դարձրիք, որ Գուրգեն Յանիկյանը Հայրենիք բառը օգտագործում է միշտ «սիրելի» ածականով։

1986 թվականին Ամերիկայում իմ կատարած բազմամսյա ճանապարհորդությունից հետո (որի ընթացքում աշխատում էի «Ճանապարհ» անունով գրքի վրա) վերադառնալով տուն, ցելոֆանե փոքրիկ տոպրակում ինձ հետ բերեցի երկու պտղունց հող, որ վերցրել էի Սողոմոն Թեհլերյանի եւ Գուրգեն Յանիկյանի շիրիմներից։ Ջոնի ընկերների հետ առավոտյան իմ տանը նայեցինք լոսանջելեսցի Յանիկյանի ընկեր Լեւոն Երկաթի նվիրած տեսաժապավենը։ Գուրգեն Յանիկյանը հեռուստաէկրանից իր կրքոտ խոսքն է ուղղում ժողովրդին ուղղակի բանտի խցից։ Մեր տեսածի ու լսածի տպավորություններով գնացինք Երեւանի գերեզմանոց, Ջոնի մոտ, եւ նրա գերեզմանի վրա շաղ տվեցինք Ամերիկայից բերված մեր «Սիրելի Հայրենիքի» երկու մեծ որդիների շիրիմներից վերցված մի բուռ հողը. որդիների, որոնք շարունակում են ապրել մահից հետո։

Հենց այդ ժամանակ էլ ծնվեց Ջոնի մասին գիրքը «Կյանք մահից հետո» անվանելու գաղափարը։ Սակայն այստեղ էլ գրաքննությունը դեմ գնաց, չկասկածելով, որ որքան էլ ես փոփոխած լինեմ հերոսների անունները, միեւնույն է, ընթերցողը գլխի է ընկնելու, թե ով է թաքնված հորինված անվան տակ։ Ու հիմա, երբ վերադարձնում եմ նրանց իսկական անունները, որոշել եմ վերականգնել նաեւ գրքի անունը։

Ես հաճախ եմ ինքս ինձ հարցնում. ինչպե՞ս կպահեր իրեն Ջոնը, եթե նրան վիճակվեր ապրել այսօր, մեր ոչ պարզ ժամանակներում։ Համահայկական նավից զատված ո՞ր մակույկը կնստեր նա։ Համոզված եմ, որ Ջոնը կընտրեր ոչ թե մակույկը՝ երկպառակության խորհրդանիշը։ Նա կընտրեր դրոշը՝ միավորվելու եւ պետությանը հաղորդակցվելու խորհրդանիշը։

«Երբ դրոշակակիրը ընկնում է մարտում, դրոշը գետնին չի ընկնում։ Դրոշը հասցնում են վերցնել հետեւից եկողները»։ Այս խոսքերը պատկանում են Ջոն Կիրակոսյանին, որը, ինչպես մեր բազմաթիվ դրոշակակիրները, շարունակում է ապրել մահից հետո։

ՀԵՂԻՆԱԿ

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Զինեդին Զիդան. «Ես «Յուվենտուսից» չեմ հեռանում»

Ծնկի վնասվածքը եւ պարբերաբար կրկնվող ցավերը «Յուվենտուսի» խաղացող, աշխարհի չեմպիոն Զինեդին Զիդանին թոյլ չեն տալիս լիարժէք մասնակցել մարզումներին: Բայց նա ձգտում է վերականգնել իր լավագոյն մարզավիճակը եւ միաժամանակ ժխտում է իր տեղափոխման հետ կապված լուրերը: Այդ մասին է ֆրանսիական «Էկիպ» թերթում տպագրված հարցազրույցը, որը ներկայացնում ենք որոշ կրճատումներով:

– Ինչպէ՞ս էք ընդունում Ձեր՝ Իսպանիա տեղափոխվելու հետ կապված լուրերը:

– Մի դէպք պատմեմ: Վերջերս շատ խօսակցութեան հայտարարեցի, որ մնում եմ Թուրինում: Հաջորդ օրը «Տուտտոսպորտ» թերթի հրապարակման մէջ այն եզրակացութիւնն արվեց, թէ թողնելու եմ Իտալիան: Իսկ երբ «Յուվենտուսի» նախագահ Ջովաննի Անյելլին հայտարարութիւններ է անում իմ ընտանեկան կյանքի վերաբերյալ, դրանք ընդունվում են իբրեւ ճշմարտութիւն: Համենայն դէպս, ասել եւ կրկնում եմ, որ անձնական կյանքի հանգամանքներն ու խնդիրները երբեւէ չպէտք է շփոթել մասնագիտական կյանքի հետ: Ես սխալ գործեցի, երբ լրագրողներին պատմեցի, թէ ընտանիքիս անդամներն իրենց այնքան էլ լավ չեն զգում Թուրինում: Որոշ լրագրողներ խեղաթյուրեցին իմ խօսքերը: Ինչ վերաբերում է «Յուվենտուսին», թիմակիցներս միշտ եղել են իմ թիկունքին, աջակցել ինձ: Մի՞թէ կարող եմ մոռանալ «Յուվենտուսում» անցկացրածս տարիները եւ մեկ հարվածով ջնջել անցյալը: Թիմը հաջող է սկսել ընթացիկ դժվար մրցաշրջանը եւ պէտք է ձգտի նոյն հաջողութեամբ էլ այն ավարտել:

– Բայց համառորէն լուրեր են պտտվում, թէ տեղափոխվելու էք Մադրիդի «Ռեալ»: Օրերս Բարսելոնում «Յուվենտուսի» փոխնախագահ Ռոբերտո Բետտեգան եւ «Ռեալի» նախագահ Լորենցո Սանցը երկարատեւ զրոյց են ունեցել: Տեղյա՞կ էք այդ մասին:

– Բնավ: Համոզված եմ միայն, որ խաղում եմ եւ խաղալու եմ «Յուվենտուսում»: Իսկ ղեկավարների հանդիպմանը տեղյակ չեմ, եւ գուցէ դա ինձ չի էլ վերաբերում:

– Այնուամենայնիվ, կուզենայի՞ք մի օր խաղալ Իսպանիայում:

– Երազում եմ այնտեղ խաղալ, բայց ոչ հիմա: Երբ խաղում էի «Բորդոյում», երազում էի իտալական թիմի կազմում աշխարհի ամենագեղեցիկ ազգային առաջնութեանը մասնակցելու մասին: Հետո սկսեցի հանդես գալ Իտալիայում: Իսպանիայում խաղալը երազանք է, ցանկութիւն, բայց, կրկնում եմ, հիմա ես Թուրինում եմ: Չնայած այն լուրերին, թէ մարզիչ Անչելոտտին մտադիր է ինձ դուրս թողնել թիմի հարձակողական ու կիսապաշտպանական գծերից, նա ինձ լավ է վերաբերվում: Անցյալ շաբաթ նա ինձ ասաց. «Հոյսս քո վրա է»: Այս տարի տարբեր աստիճաններ եմ լսել: Դա բնական է: Անցյալ տարի «Յուվենտուսի» կազմում Իտալիայի չեմպիոն եւ Ֆրանսիայի հավաքականի հետ աշխարհի չեմպիոն դառնալուց հետո այժմ միջակ արդյունքներ եմ ցուցադրում: Ես ձգտում եմ ավելին անել, բայց ծնկիս վնասվածքը խանգարում է:

– Տակտիկականից բացի կան նաեւ ֆինանսական խնդիրներ: Ասում են, թէ ներկա պահը «Յուվենտուսի» համար լավագոյնն է Ձեզնից բաժանվելու համար:

– Հետաքրքիր է դա լսել: Գուցէ իրավացի էք: Բայց ես ծանծրացել եմ այդ բոլոր պատմութիւններից: Իմ պատմութիւնը պարզ է եւ ամփոփվում է մի քանի բառով. ընթացիկ մրցաշրջանում պակաս հաջող եմ հանդես եկել եւ պարտավոր եմ ավելի լավ խաղալ:

– «Յուվենտուսից» Ձեր ընկերոջ՝ Դիդիե Դեշանի հավանական մեկնումը կարո՞ղ է ազդել Ձեր որոշման վրա:

– Ոչ: Իհարկէ, կուզենայի, որ նա մնար եւ այսուհետեւ էլ իմ խաղընկերը լինէր: Ես շատ բան եմ սովորել Դիդիից եւ դեռ սովորում եմ: Բայց նրա հեռանալը չի ազդի իմ մնալ-չմնալու վրա:

– Ուրեմն հաջորդ մրցաշրջանում «Յուվենտուսո՞ւմ» կլինէք:

– Ես «Յուվենտուսում» եմ եւ մնում եմ այնտեղ:

Պ. Ք.

ՇԱԽՄԱՏ

Առաջատարը Արա Մինասյանն է

ՀՇԿՏ-ում շարունակվող Հայաստանի տղամարդկանց առաջնութեան առաջին խմբի մրցաշարը որոշիչ փուլ մտավ: Առաջնութեան ավարտին մնացել է 4 տուր, եւ միայն այս պահին մրցաշարն ունեցավ միանձնյա առաջատար: Գյումրեցի միջազգային վարպետ Արա Մինասյանը՝ տանելով երկու անընդմէջ հաղթանակ, 6 միավորով գլխավորեց աղյուսակը: Ընդ որում, Արային հաջողվեց երկու պարտիաներում էլ հաղթել սեւ ֆիգուրներով. 6-րդ տուրում նա պարտութեան մատնեց Աշոտ Նադանյանին, իսկ 7-րդում՝ Գաբրիել Սարգսյանին: Առաջընթաց ունեցավ նաեւ միջազգային վարպետ Արթուր Չիբուխչյանը: Վերջին երկու տուրերում նա վաստակեց 1,5 միավոր եւ առաջատարից ետ է մնում կես միավորով: Այս զույգին հետապնդում են երկու մեծ խումբ: 4,5-ական միավոր են վաստակել 9 հոգի: Նրանք են միջազգային վարպետներ Նորայր Քալանթարյանը, Աշոտ Նադանյանը (երկուսն էլ՝ Երեւան), ՖԻԴԵ-ի վարպետ Վահագն Խաչատրյանը (Գյումրի), ինչպէս նաեւ Վարուժան Հակոբյանը, Անդրանիկ Մատիկոզյանը, Արման Հայրապետյանը, Գեւորգ Հարությունյանը, Տիգրան Քոթանջյանը, Դավիթ Պետրոսյանը (բոլորն էլ՝ Երեւան): Բարձրալիգայում տեղ գրավելու տեսական հնարավորութիւններ են պահպանում 4-ական միավոր ունեցող եւս 7 շախմատիստներ:

Ա. Ն.

ԼՈՒՐԵՐ

Պատրաստվում են երիտասարդները

Ապրիլի 27-ից Ծաղկաձորում ուսումնամարզական երկշաբաթյա հավաք են անցկացնում ծանրամարտի Հայաստանի երիտասարդական հավաքականի անդամները: Մարզիչներ Ռոբերտ Հովհաննիսյանի եւ Աշոտ Մխիթարյանի գլխավորութեամբ 16 մարզիկներ նախապատրաստվում են տարվա կարեւորագույն մրցումներին, որոնցից ամենագլխավորներն, անշուշտ, Եվրոպայի եւ աշխարհի երիտասարդական առաջնութիւններն են: Վերջինս տեղի կունենա ԱՄՆ-ի Սավաննա քաղաքում, հուլիսի 2-8-ը: Աշխարհի առաջնութիւն մեկնող մեր թիմի կազմը կորոշվի Հայաստանի երիտասարդական առաջնութիւնից հետո: Այն կանցկացվի այս ամսվա կեսերին:

Ե՛վ չեմպիոնի կոչում, ե՛ւ աշխարհի առաջնութեան ուղեգիր

Այսօր Գյումրիում, ծառնամարզութեան քաղաքային մարզադպրոցի դահլիճում կսկսվի ակրոբատիկայի Հայաստանի պատանեկան առաջնութիւնը: Արցախագիրը կմտնեն Գյումրիի, Վանաձորի, Կապանի եւ Երեւանի ներկայացուցիչները: Եռօրյա պայքարի ընթացքում կորոշվեն ուժեղագույնները, դրանից հետո հավաքականի մարզիչները կընտրեն թիմի կազմը, որը կմասնակցի Ամերիկայում անցկացվելիք աշխարհի պատանեկան առաջնութեանը:

Այսօր Երեւանում

երկու հետաքրքիր միջոցառում կանցկացվի մայրաքաղաքում:

Ժամը 11-ին Հանրապետութեան հրապարակում կտրվի Շուշիի ազատագրման յոբելյանին նվիրված հեծանվավազքի մեկնարկը: Հեծանվավազքի 55 մասնակիցները կանցնեն Երեւան-Եղեգնաձոր-Գորիս-Ստեփանակերտ երթուղով եւ տեղ կհասնեն մայիսի 9-ին՝ Շուշիի ազատագրման օրը:

«Հայաստան» մարզական միութիւնում կանցկացվեն Առողջութեան օրվան նվիրված մի շարք միջոցառումներ: Մարզադաշտում ու մարզադահլիճներում կմրցեն թեթեւատլետները, խաղային ձեւերի ներկայացուցիչները... Սկիզբը՝ ժամը 10.00-ին:

Սեուլի մարզադաշտը, որտեղ կանցկացվեն 2002 թվականի ֆուտբոլի աշխարհի առաջնութեան խաղերը

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հոլանդացին՝ «Դինամոյում»

Բազմաթիվ վրացի ֆուտբոլիստներ հանդես են գալիս տարբեր երկրների ակումբային թիմերում:

Այժմ էլ հակառակ դարձավ, որ օտարերկրացի մասնագետ է աշխատելու Վրաստանում: Հոլանդացի Յոհան Բոսկամպը շուտով կստանձնի երկրի բազմակի չեմպիոն «Դինամո» (Թբիլիսի) թիմի գլխավոր մարզչի պարտականութիւնները: Այդ պաշտոնում նա կփոխարինի նախկինում հանրահայտ ֆուտբոլիստ Մուրթազ Խուրցիլավային: Վերջինիս ղեկավարութեամբ դինամոյականները զգալի հաջողութիւնների են հասել, սակայն ակումբի ղեկավարների հավակնութիւններն ավելի մեծ են: Նրանք հոյս ունեն հոլանդացի մասնագետի գլխավորութեամբ հաջող հանդես գալ նաեւ եվրոպական երկրների Չեմպիոնների լիգայի մրցումներում: Բոսկամպն արդեն ծանոթացել է «Դինամոյի» խաղացողներին, իսկ իր անմիջական պարտականութիւնների կատարմանը կանցնի մայիսի 23-ից:

Ի՞նչ կորոշի ՈՒԵՖԱ-ն

Մայիսի 11-ին ՈՒԵՖԱ-ն իր արտահերթ նիստում կորոշի Հարավսլավիայի հավաքականի Եվրոպայի առաջնութեան ընտրական խաղերը շարունակելու հարցը: Միացյալ Նահանգների եւ ՆԱՏՕ-ի սանձազերծած բարբարոսական պատերազմի պատճառով Հարավսլավիայի հավաքականն արդեն երկու խաղ բաց է թողել: Եվ քանի որ հայտնի չէ՝ դեռ որքան կշարունակվեն ռազմական գործողութիւնները, իսկ մեկ ամիս անց ընտրական մրցումների հերթական տուրերն են, պէտք է մի բան որոշել:

Նիստում կորոշվի նաեւ այդ նոյն 8-րդ ընտրական խմբի մեկ այլ մասնակցի՝ բալկանյան մեկ այլ երկրի՝ Մակեդոնիայի հավաքականի հարցը: Այստեղ ավելի քան 200 հազար փախստական է գտնվում, երկրի կյանքը կազմալուծվել է եւ մրցումների անցկացումը հարցականի տակ է: Ի դէպ, Մակեդոնիայի հավաքականը նոյնպէս խաղեր է բաց թողել:

ԽԱՉԲԱՌ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Եկմալյան: 2. Աղամս: 3. Միգրեն: 4. Ֆալցետ: 5. Ֆորում: 6. Աղդարյան: 9. Օրագյան: 13. Մամուրյան: 14. Մենդելսոն: 16. Կարոտին: 17. Բառնաուլ: 22. Պոլոնեզ: 23. «Տրուբադուր»: 25. Բելկանտո: 28. Բաքսանի: 29. Սարմեն: 30. Աշխետ: 32. Ֆերմա.

Հորիզոնական

7. Ակադեմիա: 8. «Ռայմոնդա» [illegible]0. Լայմա: 11. Ռոման: 12. Ֆեռանդել: 15. Տալյան: 18. Տերյան: 19. Բալասան: 20. Ֆուկսոզ: 21. Ենիսեյի: 24. Փոնդուր: 26. Պրոպան: 27. Սոլիեր: 31. Մանանդյան: 33. Բակեի: 34. Սեզան: 35. Բումերանգ: 36. Շերեմետեւ

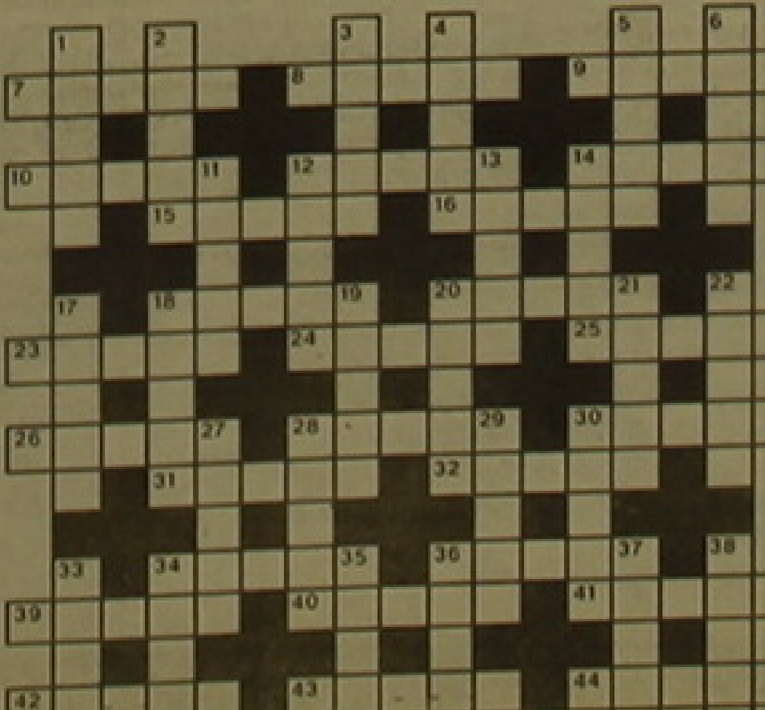

Ուղղահայաց

1. Շատ հեռակա դիցաբանութեան հայրեր օձերի գլուխներով հրաշեկ հեծ: 2. Կիլիկյան ծանրանկարչութեան դպրոցի ներկայացուցիչ: 3. Քաղաք Արեւելյան Եվրոպայում: 4. Հին հույն փիլիսոփա, սկեպտիկ: 5. Սովետական տիեզերանավերի սերիա: 6. Կենդանիների ծայնից եւ թռչյից գոյացութիւններ անելը: 11. Ֆրանսիական ռեալական գործիչ, մասնագիտութեամբ փաստաբան: 12. Նահանգ Մալայզիայում: 13. Ֆրանսիացի իմժեներ, գիտնական, մածուցիկ հեղուկի շարժման դիֆերենցիալ հավասարման ստեղծման հիմնադիրներից: 14. Գինու եւ խրախճանքների Աստվածը հին հունական դիցարանում: 17. Վրաստանի քաղաքի 1184-ից: 18. Նեգրերի եւ եվրոպերի ռասայի ներկայացուցիչների ամուսնութիւնից ծնված խառնածին: 19. Գերմանացի բանաստեղծ, «Ֆաուստի» հեղինակը: 20. Գետ Հայաստանում: 21. Գետ Լիտվայում: 22. Կենդանիներին վարժեցնող ռուս կրկեսային արտիստ: 27. Նոյն տեսակի կենդանիների խումբ, հոտ: 28. Աստվածների կամարը հին Հունաստանում: 29. Կղզի Միջերկրական ծովում: 30. Անակրեոնյան ոգով ստեղծագործած ֆրանսիացի բանաստեղծ: 33. Փայտե երկար կոթով խոցող զենք: 34. Հացահատիկի չափման գերմանական միավոր: 35. Գր. Զոհրապի նովելներից: 36. Մարդու եւ կենդանիների օրգանիզմում շրջանառվող կենսական հեղուկ: 37. Սահմեդականների աղոթքը: 38. Հիփկազգի բույս:

Հորիզոնական

7. Երկրամաս Ռուսաստանում: 8. Շատ «Ռդիսական» պոեմի, Տրոյայի քաջավոր Պրիամոսի որդին, որն առեւանգել էր գեղեցկուհի Հեղինեին: 9. Ակտոմեֆենային մակնիշ: 10. Պանրի տեսակ: 12. Հոռմեացի քաղաքական գործիչ, բանաստեղծ, արտոնտ: 14. Ծառերով կամ թփերով ծածկված տեղ: 15. Հույն ողբերգական երգիչ: 16. Նավի անձնակազմի անդամ: 18. Անասնակեր պահելու տեղ: 20. Վայրի ցուլ: 23. «Թմկաբերդի առումը» պոեմի կերպարներից: 24. Ոսկէ քանի նմազագոյն մասնիկ, տարր: 25. Նախարարական տոհմից սերված իշխան հին Հայաստանում: 26. Նոյ նահապետը կառուցեց ... որով փրկվեց ջրհեղեղից: 28. Թատերական եւ համերգային սրահներում մի քանի հոգու համար առանձնացված տեղ: 30. Պետութիւն Կենտրոնական Աֆրիկայում: 31. Սովետական պատմաբան, պատմական վեպերի հեղինակ: 32. Շախազանգ ... 34. Բելառուս խմբավար, երաժիշտ բանահավաք: 36. Գյուղ Արեւմտյան Հայաստանի Բիթլիսի վիլայեթի Բուլանըխի գավառում: 39. Սուսեր մորթ ... Կարսոֆիլից պատրաստված ծաղկեփունջ: 41. Սահմանի ... մետաղալար ծառ: 42. Բուլղար բանաստեղծ ... վորոյի մեջ հայերիս հայտնի բանաստեղծութիւնը ... Ախտահանույց մաստ: 44. Շրջանցանցի դրամներից:

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ՏԱՐԱԾՔ

Պառակտում ԱՄՆ վերնախավում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԱՄՆ Կոնգրեսի Սենատը դեմ է քվեարկել այն բանաձեւի քննարկմանը, որը կթույլատրեր նախագահ Քլինթոնին Հարավսլավիայի դեմ ռազմական գործողության ժամանակ ցամաքային զորքեր օգտագործել: Վաշինգտոնում բազմաթիվ դիտորդներ կարծում են, որ Սենատի այս որոշումը արտացոլումն է այն խոր պառակտման, որ առկա է ամերիկյան քաղաքական վերնախավում Կոսովոյի հակամարտության լուծման հնարավոր միջոցների հարցում:

Հարավսլավիայի տնտեսության քաղաքացիական ճյուղերը՝ պետական հատուկ հսկողության տակ

ԲԵԼԳՐԱԴ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 4-ից Հարավսլավիայում ուժի մեջ է մտել երկրի պաշտպանության նախարարության կարգադրությունը, համաձայն որի տնտեսության գործնականորեն բոլոր քաղաքացիական ճյուղերը փոխադրվում են պաշտպանական նշանակություն ունեցողների կարգը: Որոշված է նաեւ այն գյուղատնտեսական արտադրանքի եւ պարենային ապրանքների ցանկը, որոնց արտադրությունը կլինի պետության հատուկ հսկողության տակ: Բոլոր այն ձեռնարկություններին ու իրավաբանական անձանց, որոնց վերաբերում է այդ կարգադրությունը, հանձնարարված է արտադրությունն ապահովել առավելագույնս հնարավոր ծավալներով: Նրանց, ովքեր չեն հաղթահարի այդ առաջադրանքը, սպառնում է արտադրության միջոցների եւ հումքի բռնագրավում: Ռազմական դրության մասին օրենքին համապատասխան վերջիններս կփոխանցվեն ավելի բարեհաջող ձեռնարկությունների:

Լեհաստանը զորամաս է ուղարկում Ալբանիա

ԲՈՒԴԱՊԵՇՏ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունգարիայի խորհրդարանը ձայների գերակշիռ մեծամասնությամբ քվեարկել է հունգարական տարածքով լեհական զորակազմի Ալբանիա անցումը թույլատրելու օգտին: Լեհական հրաձգային բրիգադի 140 զինվորներ ուղարկվելու են Տիրանա՝ ՆԱՏՕ-ի ուժերի կենտրոնակայանի պահպանման եւ մարդասիրական օգնության բաշխման հետ կապված աշխատանքի համար: Հունգարիայի Սահմանադրությամբ, երկրի տարածքով օտարերկրյա զորքերի ամեն մի տեղաշարժի համար պահանջվում է խորհրդարանի հատուկ որոշում: Լեհաստանը ՆԱՏՕ-ի անդամ նոր երկրներից միակն է, որ տարածաշրջան է ուղարկում մարտական զորամաս:

Մոսկվայում գողացել են Օլեգ Կոցոյանցի արժեքավոր հավաքածուն

ՄՈՍԿՎԱ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մոսկվայում գողացվել է մասնավոր արժեքավոր մի հավաքածու, այդ թվում արտասահմանյան եւ ռուս նկարիչների 11 կտավներ, որոնց մեջ են եղել նաեւ Այվազովսկու եւ Սարյանի ստեղծագործությունները: Հավաքածուն պատկանել է Ռուսաստանի ԳԱ բարձրագույն նյարդային գործունեության ինստիտուտի աշխատակից Օլեգ Կոցոյանցին՝ խորհրդային հայտնի ֆիզիոլոգ Խաչատուր Կոցոյանցի որդուն: Հանցագործները գողացել են նաեւ 17-20-րդ դդ. հազվագյուտ դրամների հավաքածուն, 19-րդ դարի 2 սրբապատկեր, ոսկերչական իրեր եւ 13,5 հազ. դոլարի գումար:

«Թղթակիցներ առանց սահմանի»-ն մեղադրել է Թուրքիային

ԵՐԵՎԱՆ, 5 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Թղթակիցներ առանց սահմանի» միջազգային խումբը, որը հանդես է գալիս հանուն մամուլի ազատության, մեղադրել է Թուրքիային՝ լրագրողներին ոստիկանական կամայականություններից պաշտպանելու իր խոստումը չկատարելու մեջ: Խմբի մայիսի 5-ին հրապարակված զեկույցում նշվում է, որ կազմակերպությունն իր տրամադրության տակ ունի որոշ լրագրողների ծեծի եւ կտտանքների ենթարկելու մասին փաստեր: Խումբը կոչով դիմել է Եվրոպայի խորհրդին, որի կազմում է նաեւ Թուրքիան, հետաքննել այդ միջադեպերը եւ դատապարտել լրագրողների նկատմամբ դաժան վերաբերմունքի դեպքերը: Զեկույցում բերված տվյալների համաձայն, անցած տարի կտտանքներ են կիրառվել 9 լրագրողների նկատմամբ, վերջին 15 ամսվա ընթացքում ավելի քան 70 լրագրողներ հարձակման են ենթարկվել:

Հակաեվրոպական տրամադրություններ Թուրքիայում

PKK-ի ձերբակալված առաջնորդ Աբդուլա Օջալանի առաջիկա դատավարությունն ըստ երեւույթին տեղի կունենա անչափ լարված մթնոլորտում: Սանավանդ ապրիլի 18-ին Թուրքիայի ընդհանուր ընտրություններում ազգայնականների հաղթանակից հետո: Իրոք, այդ ընտրություններում երկրի երկրորդ քաղաքական ուժը հանդիսացող «Ազգայնական» երկրորդ շարժումը ստացավ քվեների 18 տոկոսը: Ազգայնականների այդ հաջողությունը մասամբ պայմանավորված է նաեւ քուրդ առաջնորդի ձերբակալությամբ, քանզի վերջին երկու տասնամյակներին PKK-ն արյունալի պատերազմ էր մղում թուրքական բանակի դեմ: Այն երբ ամիսներին, երբ Օջալանը Հռոմում էր, թուրք ազգայնականները բազմապատկեցին իրենց հակաեվրոպական ցույցերը, որոնցից մեկի ընթացքում հրապարակավ իտալական սառնարաններ այրեցին: Ինչպես նշում է Անկարայի Միջին Արեւելքի տեխնիկական համալսարանի պրոֆեսոր Սենչեր Այաթան, «հակաքրդական տրամադրությունները շահարկվում են Թուրքիայի ազգայնական ուժերի կողմից»: Իրոք, ազգայնական նոր առաջնորդ Դեւլեթ Բահչելին, որը փորձում է կենտրոնամետ երեւալ, իրականում խստիվ հետեւում է «Ազգայնական շարժման» հակաեվրոպական սկզբունքներին: Շարժման ներկայացուցիչները մասնավորապես պահանջում են Թուրքիային բռնակցել Կիպրոսի հյուսիսային մասը, պետությունը դարձնել ամենազոր, Միջերկրական ծովից մինչեւ Չինաստան միավորել բոլոր թյուրքալեզու ժողովուրդներին: Բնականաբար, Բահչելին ամենից շատ այլ է ընկնում իր հակաեվրոպական ելույթներով: «Միանգամայն անընդունելի կլիներ մեր ինքնիշխանության մի մասից հրաժարվել այն պատրվակով, թե ուզում ենք անդամակցել Եվրամիությանը», հայտարարում է նա:

Ներկայումս, երբ Թուրքիայի դատախազությունը մահապատիժ է պահանջում Օջալանի համար, ազգայնականների ազդեցությունը լոկ ուժեղանում է դրանից, նշում է «Էքսպրես» հանդեսը: Այդ ուժեղացումը բացատրվում է մասնավորապես նրանով, որ Օջալանին մահապատժի ենթարկելու պահանջի միջոցով ազգայնական ուժերը հակադրվում են Եվրամիությանը, որը սիրում է Անկարային դասեր տալ մարդու իրավունքների վերաբերյալ: «Եվրոպան այսօր փաղում է Թուրքիայի հանդեպ իր ֆինանսական կեցվածքի պտուղները», նշում է Թուրքիայի տնտեսական զարգացման հիմնադրամի նախագահ Սերալ Գեզգինը: Բայց Եվրամիությունից ավելի բանկ կարող է վճարել քուրդ առաջնորդ Օջալանը, որի մահապատիժն անխուսափելի է թվում «Ազգայնական շարժման» հակաքրդական մոլի ելույթների պայմաններում:

Պ. Ռ.

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը եւ Թեքեյան մշակութային միությունը հրավիրում են մասնակցելու

ԵՐՎԱՆԴ ՔՈՉԱՐԻ

ստեղծագործությունների ցուցահանդեսի բացմանը, որը տեղի կունենա մայիսի 7-ին, ժամը 15^{00}-ին,

Թեքեյան կենտրոնում (Խանջյան 50):

Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամ Հայաստան

Հրատարակչական ծրագիր

ԲՀԻ օժանդակության հիմնադրամը հայտարարում է մրցույթ հրատարակչությունների միջեւ «Վտանգված կանայք. բռնությունը կանանց դեմ եւ կանանց առողջությունը» թեմայով գրականության թարգմանության համար: Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել հայտ, որի բյուջեն չպետք է գերազանցի 5000 ԱՄՆ դոլարը, իսկ հրատարակությունը պետք է պատրաստ լինի 24 ամսվա ընթացքում:

Ծրագրերն ընդունվում են մինչեւ 1999 թ. մայիսի 31-ը, Բուդապեշտի ԲՀԻ հրատարակչական ծրագրերի կենտրոնական գրասենյակում:

Մանրամասն տեղեկությունների, մրցույթի պայմանների եւ դիմումի նյութերի համար դիմել ԲՀԻ օժանդակության հիմնադրամ հետեւյալ հասցեով. Երեւան, Այգեձոր 53բ:

Հեռ. 272119, 271713, հեռ/ֆաքս 151088

Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամ Հայաստան

Հրատարակչական ծրագիր

ԲՀԻ օժանդակության հիմնադրամը հայտարարում է մրցույթ հրատարակչությունների միջեւ հրատարակչական գործին վերաբերող գրականության թարգմանության համար: Մրցույթին կարող են մասնակցել այն հրատարակչությունները, որոնք նախկինում հրատարակել են գոնե մեկ գիրք այդ թեմայով: Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել հայտ: Հրատարակությունը պետք է պատրաստ լինի 18 ամսվա ընթացքում:

Ծրագրերն ընդունվում են մինչեւ 1999 թ. հունիսի 30-ը, Բուդապեշտի ԲՀԻ հրատարակչական ծրագրերի կենտրոնական գրասենյակում:

Մանրամասն տեղեկությունների, մրցույթի պայմանների եւ դիմումի նյութերի համար դիմել ԲՀԻ օժանդակության հիմնադրամ հետեւյալ հասցեով. Երեւան, Այգեձոր 53բ:

Հեռ. 272119, 271713, հեռ/ֆաքս 151088

Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամ Հայաստան

ԲՀԻ օժանդակության հիմնադրամը հայտարարում է

Մրցույթ

բժիշկների միջեւ 1999 թ.-ին Զալցբուրգում կայանալիք սեմինարներին մասնակցելու համար: Սեմինարները տեղի կունենան հետեւյալ մասնագիտությունների գծով, յուրաքանչյուր սեմինարը մեկ շաբաթ տեւողությամբ.

1. Մանկաբարձություն եւ գինեկոլոգիա՝ սեպտեմբերի 12-18
2. Քիթ-կոկորդ-ականջ՝ հոկտեմբերի 24-30
3. Անտոլոգիայի ..., վիզուալ մեթոդներ՝ հոկտեմբերի 24-30
4. Անեսթեզիոլոգիա՝ հոկտեմբերի 30-նոյեմբերի 5
5. Ընտանեկան բժշկություն՝ հոկտեմբերի 30-նոյեմբերի 5

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ հունիսի 10-ը:

Մանրամասն տեղեկությունների եւ դիմումի նյութերի համար դիմել ԲՀԻ օժանդակության հիմնադրամ հետեւյալ հասցեով. Երեւան, Այգեձոր 53բ:

Հեռ. 272119, 271713, հեռ/ֆաքս 151088

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

6 մայիս

Հ1

9.00 Հայլուր
9.20 Բարի լույս, Հայաստան
10.20 Հեռուստասերիալ «Սոխուտը»
11.15 Հենց այնպես
11.30 Արտակարգ ալիք
11.40 Գ/Ֆ «Նռան գույնը»
13.00 Հայլուր
13.15 Միասին («Միր»)
17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտֆիլմեր «Իմքնամեծատիրում», «Աղջիկն ու Չալոտուրիկը»
17.40 Հեռուստասերիալ «Սոխուտը»
18.30 Մարդը եւ բնությունը. «Ոչ մեծադական հանքեր»
18.45 Խոշոր պահում
19.00 Ընտրարշավ
Արտահերթ հեռարձակմամբ
19.00 Վավերագրական կինոնկար «Երեւանյան երազողները»
19.45 Գ/Ֆ «Օտար խաղեր»
21.00 Հայլուր
21.30 1 լուր
21.45 Այսօր
22.10 Գ/Ֆ «Խաղագումարը՝ միլիոն»
00.00 Հայլուր
00.15 Արտակարգ ալիք
00.30 Ուշ երեկոյան
01.30 Հեռուստասերիալ «Երեկ, այսօր, վաղը»
Արտահերթ հեռարձակմամբ
02.00 Հեռուստասերիալ «Քաղցր գեղը»
03.00 Բարի լույս, Հայաստան

Ար

09.00 Տոմար
11.00 Գ/Ֆ «Իշխանուհի Դեյզին» (4-րդ մաս)
19.00 Մուլտեր
19.30 Սուրհանդակ
19.50 «Ռիսկի գործոն»
20.40 Ասպարեզ
21.15 Հրապարակ
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Գ/Ֆ «Փոքրիկային կրակ»
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Անդորր
00.05 Մի անգամ
00.10 Ֆասոն (Fasion ծրագրի շաբաթվա ընտրանի)
00.35 Քլինթ Իսթվուդը «Վարդագույն կադիլակ» դետեկտիվում
02.30 Սուրհանդակ

Կ1

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Հանուն սիրո»
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Սերիալ «Տիեզերական ոստիկանություն»
16.45 Cinema կամ կախարդական աշխարհ
17.00 Սեզամ փողոց
17.30 Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Հանուն սիրո»
19.00 Նորություններ
19.15 Գուշակիր մեղեդին
19.50 Ի խույս կողոպտիչի
20.30 Գ/Ֆ «Եղբայրների ճանապարհ չկա» (2-րդ մաս)
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.45 Հոկեյի աշխարհի առաջնություն. Ռուսաստան-Ֆինլանդիա (00.35 Թեթեւ)
01.35 Գ/Ֆ «Կար չկար, մի ոստիկան կար» (գլխ. դերում Լ. Պոսմեշ, Ա. Սորոկեց, Յու. Ակիմովա)

РТР

8.00-10.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.20 Բոլորի շուրթերին
8.45 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
9.20 Առեւտրի տուն «Լե մոնդի»
10.45 Ապրանքներ փոստով
11.10 Սերիալ «Միլեդի»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.05 Լուրեր
12.35 Վավերագրական սերիալ «Ռուսաստանը կռվի մեջ. արյունը ծյան վրա» (5-րդ մաս)
13.30 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
14.30 Խանութ բազմոցի վրա
15.30 Սերիալ երեխաների համար «Հրաշագործը»
16.25 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.15 Երաժշտություն, երաժշտություն...
17.25 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Աշխարհ
19.00 Հումորեսկա եւ առողջություն
19.10 Գ/Ֆ «Մայոր «Վիխր» (2-րդ մաս)
20.30 «Սրբիզորեցը զուսների այցերով» (ֆիլմ 1-ին)
21.40 Սանրամասներ
21.55 Երկու դաշնամուր
22.40 Կինոյի ժամ. Տատյանա Վասիլեւան, Վլադիմիր Իլյինը, Ալեքսեյ Ժարկովը «Սոցիսակ քաղաքացի. կարմիր քաղուհին» մելոդրամում (Ռուսաստան-Շվեյցարիա)
00.20 Եռյակայ ասեղնակցումների հեռուստասեղանի դասարանի ներսը

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

եռահարկ, փոքրիկ այգով սեփական տուն Մոնումենտում (առանց ներքին հարդարման):

Զանգահարել 58-33-26, ժամը 18:00-23:00

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԱՆՎՃԱՐ «Հայաստանի ձեռնարկություններ եւ կազմակերպություններ» տեղեկագիրը ձեռնարկություններին տրամադրվում է անվճար: Զանգահարել 581351, 569393 «ՍՓՅՈՒՌ»

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69151 Պատվեր 1042 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրված է տպագրության՝ 5. 05. 1999 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@